

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัด
เชียงใหม่ ในการวางแผนและจัดการ
การท่องเที่ยวของจังหวัด

Tourism Business Stakeholder in Chiangrai Province: Capacity,
Role, and Need for Tourism Planning and Management

โดย วิรุณศิริ ใจมา และคณะ

มีนาคม 2550

สัญญาเลขที่ RDG48O0016

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัด
เชียงใหม่ในการวางแผนและจัดการ
การท่องเที่ยวของจังหวัด

Tourism Business Stakeholder in Chiangrai Province: Capacity,
Role, and Need for Tourism Planning and Management.

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. วิรุณศิริ ไจมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. อัครเรศ รักสุริยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ชุดโครงการการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
กลุ่มจังหวัดล้านนา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้ประสานงานชุดโครงการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนที่ให้แนวคิด คำแนะนำในการทำงานวิจัย และกรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานประสานงานการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้เปิดโอกาสให้คณะผู้วิจัยได้ร่วมทำงานวิจัยในโครงการที่ดีและมีประโยชน์อย่างนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาณพ ภาษิตวิไลธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลีตระกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรัช เต็มใจ ดร.ปรมินทร์ อริเดช และผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือเพื่อการวิจัย และให้คำแนะนำชี้แนวทางเกี่ยวกับแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณสมาคมท่องเที่ยวเชียงรายและตัวแทนของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน ทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลจนเป็นผลสำเร็จ

วิรุณสิริ ใจมา

อัครเรศ รักสุริยา

5 มีนาคม 2550

บทสรุปผู้บริหาร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

วิธีการวิจัยเป็นวิธีวิจัยแบบผสม (mixing methodologies) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ใช้ทั้งวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ภาคธุรกิจจังหวัดเชียงรายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (stakeholder) ซึ่งประกอบด้วยกิจการเกี่ยวกับที่พักและโรงแรม กิจการทัวร์นำเที่ยว กิจการรถเรือเช่า กิจการให้บริการขนส่ง ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ผับ และภัตตาคาร สถานบริการและบันเทิง กิจการบริการด้านสนทนาและการกีฬา ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต และห้างสรรพสินค้า สถาบันการเงิน (ในส่วนของให้บริการแก่นักท่องเที่ยว) คลินิกและสถานพยาบาล และกิจการอื่น ๆ ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ตัวแทนกิจการแต่ละประเภทจำนวน 30 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบสุ่มโพลล์

2. กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนกิจการแต่ละประเภทจำนวน 21 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบสุ่มโพลล์

3. กลุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถาม จำนวน 421 กิจการ และเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้นภูมิ ซึ่งแบ่งออกเป็น 1) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงจำนวน 263 กิจการ (63%) 2) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวระดับปานกลาง จำนวน 114 กิจการ (27%) และ 3) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 44 กิจการ (10%)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอนและให้การวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งความเที่ยงและความตรง และใช้สถิติเชิงพรรณนามาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดการประชุมเพื่อตรวจสอบผลการวิจัยที่ได้

ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่ม

1. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง โดยเข้าไปมีบทบาทในลักษณะของการเข้าร่วมประชุมรับฟังข้อมูลร่วมวางแผน ร่วมเสนอความคิดเห็น และร่วมส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งในกรณีที่ธุรกิจไม่ได้เป็นสมาชิกหรืออยู่ในสมาคมหรือชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยมากในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

2. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด โดยต้องการเข้าไปให้ข้อมูล เสนอความคิดเห็น และร่วมวางแผนในฐานะที่เป็นผู้เกี่ยวข้องและเป็นผู้มีผลได้ผลเสียโดยตรงกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลางโดยเข้าไปมีบทบาทในลักษณะของการร่วมประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร และร่วมเสนอความคิดเห็น โดยตัวแทนภาคธุรกิจมีความเห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้าไปมีส่วนร่วมมาก

2. ตัวแทนภาคธุรกิจต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด โดยต้องการเข้าไปร่วมวางแผน ร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมประชาสัมพันธ์ และร่วมเสนอความคิดเห็น

ผลการศึกษาจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

1. ศักยภาพของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

1.1 ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับต่ำที่สุด เนื่องจากมีระดับของผู้ที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนร้อยละ 46 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 59 ได้รับข้อมูลข่าวสารนาน ๆ ครั้ง รองลงมาร้อยละ 33 ได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยครั้ง และร้อยละ 9 ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับข้อมูลข่าวสารจากแผ่นพับหรือเอกสาร (17%) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ (15%) และได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อน/คนรู้จัก (14%)

1.2 ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 69%) โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 76%) 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการ

ท้องถิ่นของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 62%) และ 3) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 69%)

1.3 ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายโดยรวมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 69%) โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 72%) และ 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 64%)

2. ภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด (มีเพียงร้อยละ 13 ที่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยมีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวทั้งในอดีตและในปัจจุบัน (ผู้ที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีตมีร้อยละ 4 และที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในปัจจุบันมีร้อยละ 3)

โดยภาคธุรกิจเข้าไปมีบทบาทในลักษณะของการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร (40%) ร่วมเสนอความคิดเห็น (27%) และร่วมประสานงาน (13%)

3. ภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาภาคการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวร้อยละ 64 และไม่ต้องการมีส่วนร่วมร้อยละ 36 โดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูล (26%) เสนอความคิดเห็น (26%) และชักชวนผู้อื่น (17%)

การอภิปรายผล

1. ศักยภาพของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

1.1: การที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับต่ำที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดอาจมีความสนใจที่จะรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดน้อย

หรืออาจเป็นไปได้ว่าภาคธุรกิจมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแต่ยังไม่ทราบแหล่งข้อมูลข่าวสาร

1.2 การที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการ ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจในลักษณะเชิงวิชาการ อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษา (ร้อยละ 50 จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือสูงกว่า และร้อยละ 24 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า)

ส่วนการที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลางทั้งสองด้านนั้น อาจเป็นไปได้ว่ายังไม่ค่อยมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ถึงข้อมูลข่าวสารด้านดังกล่าว ซึ่งการที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลางดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับต่ำที่สุด

1.3 การที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง อาจแสดงให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดยอมรับและเห็นว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญหรือมีบทบาทต่อจังหวัดเชียงราย ส่วนการที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าภาคธุรกิจคิดว่าการท่องเที่ยวไม่ได้กระทบต่อธุรกิจของตนเองโดยตรงแต่เป็นการกระทบต่อจังหวัดโดยรวม ๆ เท่านั้น จึงทำให้ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

2. การที่ภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับน้อยที่สุดนั้นอาจเป็นไปได้ว่าส่วนราชการให้โอกาสแก่ภาคธุรกิจให้เข้ามามีส่วนร่วมน้อยเกินไป หรือส่วนราชการอาจจะขาดการกระตุ้นให้ภาคธุรกิจเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม

3. การที่ภาคธุรกิจมีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง อาจแสดงให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของ

จังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

1. พัฒนาระบบการจัดการการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานมากขึ้น
2. วางแผนการตลาดในลักษณะภาพรวมของจังหวัดและประเทศ
3. เสริมสร้างความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายพันธมิตรให้กับกลุ่มธุรกิจด้านท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการท่องเที่ยวให้เข้ามาร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว
5. ข้อเสนอแนะด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ได้แก่ 1) จัดทำแผนที่ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวและทำการตรวจสอบแผนที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง 2) ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น 3) ประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นมากขึ้น 4) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อมากขึ้น 5) สร้างจุดบริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยว 6) จัดทำโบรชัวร์ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดยอาจนำไปฝากไว้ที่ร้านของฝากหรือจุดที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการมาก และ 7) เพิ่มกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว
6. ข้อเสนอแนะด้านการแก้ไขและพัฒนา ได้แก่ 1) ให้ทำการปรับปรุง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีจุดขายหรือจุดเด่นที่แปลกใหม่ 2) พัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะไกด์หรือบริษัทนำเที่ยว (ด้านภาษา) และ 3) กระตุ้นให้ภาครัฐเข้ามารับรู้ปัญหาด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการแก้ไขที่ตรงประเด็น
7. สร้างจิตสำนึกและสร้างความตระหนักถึง ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวให้กับประชาชนและภาคเอกชน และสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยกันพัฒนาและอนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด
8. รักษาเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นเมืองน่าอยู่และน่าท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาเรื่องศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจ ในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด อาจนำไปใช้ในการพัฒนา และจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายได้ดังนี้คือ

1.1 ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงรายให้กับภาคธุรกิจมากขึ้นและควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งของข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการ ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.2 ควรให้ความรู้แก่ภาคธุรกิจ โดยจัดการอบรมหรือสัมมนาในเรื่อง 1) การท่องเที่ยว ของจังหวัดเชียงราย และ 2) การวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งนี้เพื่อ ช่วยเสริมสร้างศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงราย

1.3 ควรเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่อง- เที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น

1.4 ควรร่วมกันสร้างจิตสำนึกหรือสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรสร้างให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4800016

ชื่อโครงการ : ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย
ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ชื่อนักวิจัย : วิรุณสิริ ใจมา และฉัตรเรศ รักสุริยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

E-mail Address: w_jaima@yahoo.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 กรกฎาคม 2548 - 30 มิถุนายน 2549

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกิจการในภาคธุรกิจของจังหวัดเชียงรายจำนวน 472 คน (การสัมภาษณ์เชิงลึก 30 คน การสนทนากลุ่ม 21 คน และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม 421 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอนและใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีการใช้สถิติเชิงพรรณนามาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับต่ำที่สุด
2. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง ซึ่งประกอบด้วย
1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการในระดับสูง 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง และ 3) . ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

3. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพด้านความตระหนักถึง ความสำคัญ ของการ
ท่องเที่ยวและของภาคธุรกิจมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับ
ปานกลาง ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการ
ท่องเที่ยวในระดับสูง และ 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมี
ส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

4. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของ
จังหวัดในระดับน้อยที่สุด

5. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการ
จัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง

คำหลัก : - ศักยภาพของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

- บทบาทของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

- ความต้องการของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

- การวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

Abstract

Project Code : RDG48O0016

Project Title : Tourism Business Stakeholder in Chiangrai Province: Capacity, Role, and Need for Tourism Planning and Management

Investigators : Ms. Wirunsiri Jaima and Ms. Akrares Raksuriya
Chiangrai Rajabhat University

E-mail Address : w_jaima@yahoo.com

Project Duration : 1 July 2005 – 30 June 2006

The purpose of this research was to study the potential, role and need of business sector in planning and tourism management of Chiangrai province.

The sample used in this study were from 472 business owners in Chiangrai province consisting of 30 persons who were asked by using an in-depth interview, 21 persons were collected from focus group, and 421 persons were asked to response the questionnaire. These instruments were used in collecting data. The qualitative data was collected continuously and analyzed systematically and the quantitative data was analyzed in terms of mean, percentage, and S.D. The findings were as follows:

1. The business section in Chiangrai had the lowest potential in receiving information of planning and tourism management of Chiangrai Province.

2. The business section in Chiangrai had the average potential of knowing and understanding of planning and tourism management of Chiangrai Province which were as follows; 1) the potential of knowing and understanding of planning and management was in the high level .2) the potential of knowing and understanding of tourism management was in the average level. 3.) the potential in knowing and understanding of the planning and tourism management of Chiangrai Province was in the average level.

3. The business section in Chiangrai had the average potential in the awareness of the importance of tourism and the participation in planning and tourism management of Chiangrai Province which were as follows; 1) the potential in the

awareness of the importance of tourism was high. 2) the potential of participation in planning and tourism management of Chiangrai Province was in the average level

4. The role of business section in Chiangrai in planning and tourism management of Chiangrai Province was in the lowest level.

5. The need of business section in planning and tourism management of Chiangrai Province was in the average level.

Keywords: - Capacity in Tourism Planning and Management of Business Stakeholder

- Role in Tourism Planning and Management of Business Stakeholder
- Need in Tourism Planning and Management of Business Stakeholder
- Tourism Planning and Management in Chiangrai province

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
บทคัดย่อ	ฅ
Abstract	ฉ
สารบัญ	ฐ
สารบัญตาราง	ฒ
สารบัญภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.3 คำถามการวิจัย	2
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	3
1.5 ขอบเขตการวิจัย	3
1.6 นิยามศัพท์	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ	4
1.8 แนวทางในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ความหมายของศักยภาพและบทบาท	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านการวางแผนและด้านการจัดการ	8
2.3 การวางแผนการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว	13
2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
3.1 ประชากร	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 กลุ่มตัวอย่าง	21
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	22
3.4 ขั้นตอนการทำวิจัยและเก็บข้อมูลวิจัย	23
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	24
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม	28
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก	30
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม	39
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
5.1 สรุปผลการวิจัย	57
5.2 อภิปรายผล	66
5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	69
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	
ภาคผนวก ข บทข้อความ	
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	
ภาคผนวก ง ภาพกิจกรรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ระดับบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัด	30
4.2 ลักษณะที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายเข้าไปมีบทบาทในการวางแผนและ จัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด	31
4.3 ระดับการเปิดโอกาสของภาครัฐ ในการให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการ วางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด	32
4.4 ความต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ วางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	33
4.5 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด	33
4.6 ลักษณะที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด	34
4.7 ภาพรวมของข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงราย	35
4.8 ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้าน การโฆษณาประชาสัมพันธ์	36
4.9 ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้าน การแก้ไขและพัฒนา	37
4.10 ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้าน การประสานความร่วมมือ	38
4.11 ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้าน อื่น ๆ	38
4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	39
4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	39
4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	40
4.15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทกิจการ	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 จำนวนและร้อยละของการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่กิจการ	42
4.17 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งในกิจการ	42
4.18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ	43
4.19 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำธุรกิจอื่น	43
4.20 จำนวนและร้อยละของการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	44
4.21 จำนวนและร้อยละความบ่อยของการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย กรณีที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร	45
4.22 จำนวนและร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับ	45
4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	46
4.24 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความตระหนักถึงความสำคัญของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
4.25 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีต	48
4.26 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน	48
4.27 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อการเคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการกรการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	49
4.28 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสิ่งที่เคยร่วมทำในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	50
4.29 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.30 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสิ่งที่ต้องการทำหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	52
4.31 ภาพรวมของข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	52
4.32 ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์	53
4.33 ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการแก้ไขและพัฒนา	54
4.34 ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการประสานความร่วมมือ	55
4.35 ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านอื่น ๆ	56

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 ขั้นตอนการทำวิจัยและเก็บข้อมูลวิจัย	23

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2546 มีรายได้ 289,600 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547 อ้างถึงในประชาคมวิจัย, 2547) ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งยังตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจาก 10 ล้านคนในปี 2547 มาเป็น 30 ล้านคนในปี 2551 และจะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชียในที่สุดอีกด้วย (เบญจวรรณ วงศ์คำ, 2547)

การพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคมากมาย ดังนั้นหากต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยพัฒนาและบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ย่อมจำเป็นต้องหาแนวทางที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืนคือ จะต้องเป็นการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยว (guest) เจ้าบ้าน (host) และทุกภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและสร้างกลไกการจัดการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

จังหวัดเชียงรายนับเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงแห่งหนึ่ง อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดที่ยั่งยืนยังขาดทิศทางและขาดการพัฒนาที่เป็นระบบ ดังนั้นเพื่อให้การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงควรสนใจและสนับสนุนให้ภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและสร้างกลไกการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีการศึกษาบางชิ้นที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว (ดารุณี บุญธรรม, 2543; มธุรส ปราบโพธิ์, 2543) ศึกษาถึงศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว (สุภาพรณ์ หาญทอง, 2543) ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ประหยัด ตะคอนรัมย์, 2544; ศมา ณ ระนอง, 2545; กอบแก้ว ชัยเดชสุริยะ, 2546; ประภาส อินทนปสานัน, 2546) และมีการศึกษาเกี่ยวกับการ

มีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (พจนารถ กลิ่ง-ไกร, 2545) นอกจากนี้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว (ชื่นใจ บูชาธรรม, 2542) มีการศึกษาด้านความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว (นภักดิ์ วัฒนคุณ, 2545) มีการศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชน (หมู่บ้านหนึ่งของจังหวัดเชียงราย) (อรรชรณ พันธุ์เนตร, 2541) และมีการศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา (พงศธร เกษสำลี, 2528) แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ค่อยมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพ บทบาท และความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย โดยภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (โดยเฉพาะภาคธุรกิจ)

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

1.2.2 เพื่อศึกษาบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

1.2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและพัฒนา กลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพ ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หรือไม่ อย่างไร

1.3.2 ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาท ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หรือไม่ อย่างไร

1.3.3 ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย มีความต้องการ ในการวางแผนและพัฒนา กลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หรือไม่ อย่างไร

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการศึกษาที่ใช้ในการตอบคำถามวิจัยทั้งสามข้อจะใช้วิธีวิจัยแบบผสม (mixing methodologies) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ใช้ทั้งวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative method) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative method)

ผลการวิจัยที่ได้จากวิธีการศึกษาแบบดังกล่าวจะเป็นผลการวิจัยที่สามารถสรุปเป็นตัวแทนของประชากรได้ (generalization) อีกทั้งเป็นผลวิจัยมีความน่าเชื่อถือและมีความสมบูรณ์ลึกซึ้ง

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ศักยภาพ บทบาท และความต้องการมีส่วนร่วม ในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (stakeholder) ซึ่งประกอบด้วยกิจการดังนี้ 1) กิจการเกี่ยวกับที่พักและโรงแรม 2) กิจการทัวร์นำเที่ยว 3) กิจการรถ-เรือเช่า 4) กิจการให้บริการขนส่ง 5) ร้านจำหน่ายของที่ระลึก 6) ร้านอาหาร ผับและภัตตาคาร 7) สถานบริการและบันเทิง 8) กิจการบริการด้านสนทนาการและกีฬา 9) ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต และห้างสรรพสินค้า 10) สถาบันการเงิน (ในส่วนของให้บริการแก่นักท่องเที่ยว) 11) คลินิกและสถานพยาบาล และ 12) กิจการอื่น ๆ ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

1.6 นิยามศัพท์

ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หมายถึง กิจการหรือองค์กรธุรกิจของเอกชนที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตของจังหวัดเชียงรายและเป็นกิจการหรือองค์กรธุรกิจที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยแบ่งเป็นกิจการออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) กิจการเกี่ยวกับที่พักและโรงแรม 2) กิจการทัวร์นำเที่ยว 3) กิจการรถ-เรือเช่า 4) กิจการให้บริการขนส่ง เช่น รถสองแถวและสามล้อ 5) ร้านจำหน่ายของที่ระลึก 6) ร้านอาหาร ผับ และภัตตาคาร 7) สถานบริการและบันเทิง เช่น อาบอบนวด นวดแผนโบราณ และคาราโอเกะ 8) กิจการบริการด้านสนทนาการและกีฬา เช่น สนามกอล์ฟ และโบว์ลิ่ง 9) ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต และห้างสรรพสินค้า 10) สถาบันการเงิน (ส่วนของให้บริการแก่นักท่องเที่ยว) เช่น

เคาท์เตอร์แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 11) คลินิกและสถานพยาบาล และ 12) กิจการอื่น ๆ ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น เสริมสวย โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และไปรษณีย์เอกชน เป็นต้น

ศักยภาพของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หมายถึง พลังความสามารถของเจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ที่อยู่ในองค์กรธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งศักยภาพของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยศักยภาพ 3 ด้านคือ

1. ศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

2. ศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการ 2) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และ 3) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

3. ศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว และของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

บทบาทของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หมายถึง การมีส่วนร่วมของเจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ที่อยู่ในองค์กรธุรกิจในลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ความต้องการของภาคธุรกิจในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจ และความสมัครใจของเจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ที่อยู่ในธุรกิจ ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1.7.1 เป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

1.7.2 เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างธนาคารข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว

1.7.3 ภาคธุรกิจ (ผู้ใช้งานวิจัย) อาจมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

1.7.4 หน่วยงานภาครัฐสามารถวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และอาจนำมาซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในที่สุด

1.8 แนวทางการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.8.1 การจัดการประชุมสัมมนา เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยต่อภาคธุรกิจเอกชน ภาครัฐบาล และผู้สนใจทั่วไป

1.8.2 นำผลวิจัยไปเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจด้านยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

1.8.3 นำผลการวิจัยไปศึกษาต่อและทำการวิจัยต่อยอด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด มีการศึกษาและทบทวนแนวคิด เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาดังนี้คือ 1) ความหมายของศักยภาพและ บทบาท 2) แนวคิดและทฤษฎีด้านการวางแผนและด้านการจัดการ 3) การวางแผนการท่องเที่ยว และการจัดการการท่องเที่ยว และ 4) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของศักยภาพและบทบาท

การศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพ ได้ให้ความหมายของคำว่า "ศักยภาพ" แตกต่าง กันดังต่อไปนี้คือ

ศักยภาพ (นิติธร เทพเทวิน, 2538) หมายถึง ความพร้อม และความสามารถ ที่จะดำเนินงานได้โดยล้าพังรวมทั้งโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะผลักดันให้เป็นไปตามที่คาดหวัง

ศักยภาพ (กนกพร ชัยวรพร, 2538) หมายถึง ความสามารถของ บุคคล หรือ องค์กรในการกระทำการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ภายใต้สภาวะแวดล้อม และขอบเขตที่กำหนด

ศักยภาพ (ขมนาด ดันติเสรี, 2546) หมายถึง พลังความสามารถของบุคคลหรือองค์กรทั้ง ที่มองเห็นได้และซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งสามารถจะนำออกมาใช้เพื่อดำเนินการหรือประกอบกิจการ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็นผลสำเร็จ ศักยภาพมีลักษณะไม่ตายตัว แต่อาจจะ ทำให้มีมากขึ้นหรือแข็งแรงขึ้นจากการพัฒนา จึงถือได้ว่าศักยภาพเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้การ พัฒนาการท่องเที่ยวสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ และยังจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าและ การพัฒนาในอนาคตอีกด้วย

ศักยภาพ (ชาติชาย มณีกาญจน์, 2538 และนพดล กฤษณะวณิช, 2547) หมายถึง ความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมให้ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

ศักยภาพ (นพดล กฤษณะวณิช, 2547) หมายถึง ระดับความสามารถ ในการจัดการของ

องค์กรชุมชนด้านการเกษตร โดยวัดได้จากความเข้มแข็งของกลุ่ม วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม การกำหนดกฎระเบียบ สมาชิก คณะกรรมการกลุ่ม กิจกรรมและการระดมทุนภายในกลุ่ม รวมถึง การพัฒนากลุ่มในอนาคต ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม

ศักยภาพ (สันติภรณ์ เขมาภิรมย์, 2547) หมายถึง ความรู้ความสามารถในการคิด ปฏิบัติ ความสามารถที่จะแก้ปัญหาของกลุ่มเพื่อให้มีสถานะภาพทางสังคม เศรษฐกิจ เพื่อให้การจัดการ กลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ศักยภาพ (จารุพรรณ สายสุคนธ์, 2538) หมายถึง ชีตความสามารถของกลุ่ม และ องค์กร ท้องถิ่นที่ดำเนินงานในการตอบสนองความต้องการและแก้ไขสภาพปัญหาของคนส่วนใหญ่ใน ชุมชน รวมทั้งความสามารถของชุมชนในการประสานความร่วมมือกับภายนอกชุมชน

ศักยภาพของประชาชน (วรรัตน์ ตรีธวัช, 2544) หมายถึง ความสามารถของประชาชน ในด้านดังนี้คือ 1) การเปิดรับข่าวสารทั่วไป 2) การแสวงหาข่าวสาร 3) การติดต่อสื่อสารกับบุคคล เพื่อการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และ 4) ความตระหนักในปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ทะเล ระบุปัญหา สาเหตุ แนวทางและผู้รับผิดชอบในการแก้ปัญหา รวมถึงแนวทางการรวมกลุ่ม และผลกระทบที่เกิดจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

การศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของคำว่า "บทบาท" ไว้ดังนี้

บทบาท (วิชัย ลีสุวรรณ, 2537) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลตามนิสัยสิทธิและ หน้าที่ความรับผิดชอบของสถานภาพ

บทบาท (นพดล กฤษณะวณิช, 2547) หมายถึง ส่วนที่เคลื่อนไหวของสถานภาพ โดยทั่วไปสมาชิกของสังคมมักแสดงบทบาทตามสถานภาพของแต่ละคนในสังคมที่ตนสังกัดอยู่เสมอ ซึ่ง คือพฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของคนที่เป็นเจ้าของสถานภาพพิเศษนั้น หรือการประพฤติ ปฏิบัติตามสถานภาพ

บทบาท ต่อการพัฒนา ด้านการเกษตร (นพดล กฤษณะวณิช, 2547) หมายถึง การประ- พฤติปฏิบัติตามสถานภาพของตนเองเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตร

2.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านการวางแผนและด้านการจัดการ

ความหมายของการวางแผน

การศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของคำว่า “การวางแผน” ไว้ดังนี้

การวางแผน (ศิริอร ชันธหัตถ์, 2539) หมายถึง การตกลงใจไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำเท่าไร ทำทำไม ทำเมื่อใด ทำที่ไหน ทำกับใคร ใครเป็นผู้ทำ และทำอย่างไร โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา และการจัดการมาประสานสัมพันธ์ แล้วจึงจัดทำเป็นระบบขึ้น

การวางแผน (ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์, 2540) หมายถึง กระบวนการของการใช้ความคิด และการตัดสินใจ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะทำแล้วหาขั้นตอนการปฏิบัติและการจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลาย ๆ วิธี แล้วตัดสินใจเลือกขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม

การวางแผน (พะยอม วงศ์สารศรี, 2538) หมายถึง ความพยายามที่เป็นระบบ เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคต เพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา

การวางแผน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, ลัทธிகาล ศรีวะระมย์, ขวลิต ประภาวานนท์, และสุดา สุวรรณภิรมย์, 2539) หมายถึง เป็นงานขั้นแรกของการบริหารเป็นกระบวนการในการพิจารณาลักษณะองค์การในอนาคต การเลือกปฏิบัติการที่มีประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต นอกจากนี้การวางแผนจะเป็นการสร้างสะพานเพื่อให้เดินไปถึงสิ่งที่ต้องการ จากผลของการวางแผนจะได้ แผน (plan) ออกมา ดังนั้น แผนเป็นเครื่องมือ (วิธีการ) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

การวางแผน (สัมพันธ์ ภูไพบูลย์, 2540) หมายถึง การกำหนดเหตุการณ์ในอนาคตโดยจะตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด พร้อมทั้งกำกับแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

การวางแผน (ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว, 2537) หมายถึง กระบวนการในการบริหารที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ไว้ล่วงหน้า หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ ข้อมูลข่าวสาร

การวางแผน (สมคิด บางโม, 2538) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติไว้ล่วงหน้า โดยการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และเลือกแนวทางปฏิบัติที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ

ความสำคัญของการวางแผน

การวางแผนมีความสำคัญดังสามารถพิจารณาได้จาก 1) การวางแผนเป็นหน้าที่อันดับแรกของผู้บริหาร 2) การวางแผนและแผนเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญและก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน 3) แผนและการวางแผนเป็นตัวกำหนดทิศทางและเป็นกรอบ

สำหรับการตัดสินใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน 4) แผนและการวางแผนช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมองเห็นโอกาสที่จะกระทำการต่าง ๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย 5) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารทำงานได้อย่างรัดกุมในอนาคตและป้องกันมิให้เกิดปัญหาในระยะยาว 6) การวางแผนเป็นเครื่องประกันความเป็นไปได้ของการทำงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ 7) การวางแผนมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีบทบาทช่วยให้การกระทำต่าง ๆ เป็นไปอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กันเป็นระบบ และ 8) การวางแผนเป็นตัวนำในการพัฒนา (อนันต์ เกตุวงศ์, 2543, หน้า 7-9)

ประโยชน์ของการวางแผน

การวางแผนมีประโยชน์หลายประการ (สุริยวดี ราชกุลชัย, 2546, หน้า 122-126; อนันต์ เกตุวงศ์, 2543, หน้า 10-11) ได้แก่

- ทำให้เกิดความมั่นคง เนื่องจากการวางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว
- ทำให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจ เนื่องจากมีแนวทางในการตัดสินใจ
- ทำให้มีการกำหนดเส้นทางวิธีการที่ชัดเจน ซึ่งมีการเชื่อมโยงบุคคลกับงานในหลายระดับ
- ทำให้เกิดความสะดวกและง่ายสำหรับการบริหาร
- ทำให้เกิดการปรับปรุงการปฏิบัติงาน
- ทำให้เกิดการควบคุมที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ
- ทำให้เกิดการประหยัดด้านทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุ และเวลา

ข้อจำกัดของการวางแผน

การวางแผนมีข้อจำกัด (อนันต์ เกตุวงศ์, 2543, หน้า 12-13) ดังนี้คือ

- การทำนายอนาคตมีโอกาส เนื่องจากการวางแผนต้องอาศัยข้อมูล หากข้อมูลผิดพลาดย่อมส่งต่อการทำนาย และหากทำนายอนาคตระยะยาวมากย่อมมีโอกาสผิดพลาดมาก

- ไม่มีตัวเลขและข้อมูลที่จะนำมาในการวางแผนหรือข้อมูลที่นำมาใช้ในวางแผนผิดพลาด

- แนวปฏิบัติของแผนที่กำหนดไว้ปิดกั้นไม่ให้ผู้ปฏิบัติตามแผนใช้ดุลยพินิจที่จะตัดสินใจเลือกแนวทางและวิธีการปฏิบัติที่ดีหรือเหมาะสมกว่า

- ค่านิยมของผู้บริหารที่ไม่นิยมวางแผนหรือไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
- สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลกระทบต่อการวางแผนที่กำหนดไว้
- ต้องใช้เวลาอย่างเพียงพอสำหรับการวางแผนอย่างละเอียดรอบคอบ
- ผู้วางแผนขาดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์ในการวางแผน

องค์ประกอบของการวางแผน

องค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จของแผนได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย (วัตถุประสงค์) 2) วิธีการ (การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดขึ้นเป็นทางเลือก) 3) ทรัพยากร (ประเภท ปริมาณ และคุณภาพของทรัพยากรทางการบริหาร หรือ 5 M's: Man Money Machine Material Management method) 4) การลงมือปฏิบัติ (วิธีการ หรือการตัดสินใจเลือก แนวทางที่ดีที่สุด) และ 5) การควบคุม (การตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผน) (สุรัสวดี ราชกุลชัย, 2546, หน้า 119)

ความสำเร็จของการวางแผน

การวางแผนจะประสบความสำเร็จเมื่อ 1) มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เจาะจง และเป็นไปได้จริง 2) ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน) 3) มีกระบวนการควบคุมและติดตามประเมินผลทุกระยะ 4) มีการประสานงานของแผนทุกระดับ และคนทุกคน 5) มีข้อมูลและระบบข้อมูลที่ดี 6) ผู้วางแผนและผู้ปฏิบัติตามแผนมีคุณสมบัติเพียงพอ 7) แผนมีทางเลือก มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสมควร และ 8) ผู้วางแผนมีวิสัยทัศน์และมีความคิดเชิงกลยุทธ์ในเชิงปฏิบัติ (สุรัสวดี ราชกุลชัย, 2546, หน้า 121-122)

ขั้นตอนในการวางแผน

กระบวนการของการวางแผน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การพิจารณาโอกาสจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและภายใน 2) การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการ 3) การกำหนดขอบเขต และ ข้อสมมติที่สำคัญในการวางแผน 4) การค้นหาและการกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติต่าง ๆ 5) การประเมินทางเลือกภายใต้ข้อสมมติและเป้าหมายที่กำหนดไว้ 6) การเลือกทางเลือก 7) การสร้างแผนสนับสนุนแผนหลัก และ 8) กำหนดตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับแผน หรือการจัดทำงบประมาณ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย นีรัญกิตติ, สุดา สุวรรณภิรมย์, ลัทธிகาล ศรีวะรมย์, และ ขวลิต ประภาวนนท์, 2539, หน้า 82-84)

ระดับของการวางแผน

ระดับของการวางแผนสามารถแบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 ระดับตามเป้าหมายการพัฒนาตามระดับขององค์กร (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย นีรัญกิตติ, สุดา สุวรรณภิรมย์, ลัทธிகาล ศรีวะรมย์, และ ขวลิต ประภาวนนท์, 2539, หน้า 80-81) ได้แก่

- แผนกลยุทธ์ (strategic plans) เป็นวิธีการที่ใช้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายกลยุทธ์ (strategic goals) และแผนกลยุทธ์นี้จะครอบคลุมการจัดสรรทรัพยากรและมีการกำหนดขอบเขตของกิจกรรมองค์กรในระยะยาว

- แผนยุทธวิธี (tactical plans) เป็นวิธีการที่ใช้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธวิธี (tactical) ซึ่งแผนยุทธวิธีนี้จะมีระยะเวลาที่สั้นกว่าแผนกลยุทธ์และเป็นแผนซึ่งใช้สนับสนุนการปฏิบัติการของแผนกลยุทธ์

- แผนการปฏิบัติการ (operational plans) เป็นวิธีการที่ใช้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการปฏิบัติการ (operational goals) แผนการปฏิบัติการนี้จะมีระยะเวลาที่สั้นกว่าแผนยุทธวิธีและเป็นแผนที่ใช้สนับสนุนแผนยุทธวิธีโดยจะมีการกำหนดการปฏิบัติการในแต่ละส่วน

ความหมายของการจัดการ

การศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของคำว่า "การจัดการ" ไว้ดังนี้

การจัดการ (ศิริอร ชันธหัตถ์, 2539) หมายถึง การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างงานในส่วนต่าง ๆ กับบุคคลในองค์กร โดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การประกอบการตามภารกิจขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการหรือการบริหาร (ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์, 2540) หมายถึง ศิลปะในการดำเนินงานร่วมกันของคนหลายคน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริการขององค์กร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุมกิจการให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดการ (พะยอม วงศ์สารศรี, 2538) หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการได้ใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การจัดการ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย นิรัญกิตติ, ลัทธิกาล ศรีระมย์, ขวลิต ประภาวนนท์ และสุดา สุวรรณภิรมย์, 2539) หมายถึง กระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่อง และประสานงานกัน ซึ่งผู้จัดการต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

การจัดการ (สัมพันธ ฎไพบูลย์, 2540) หมายถึง กลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการทำกิจกรรม โดยมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบไปมาระหว่างกันทั้งภายในและ ภายนอกองค์การ

การจัดการ (ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว, 2537) หมายถึง กระบวนการที่จะจัดให้บุคคลกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมาย การจัดการเป็นการทำงานให้เสร็จโดยอาศัยผู้อื่น

การจัดการ (สมคิด บางโม, 2538) หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดด้านการจัดการ

แนวคิดด้านการจัดการสามารถจัดกลุ่มแนวคิดได้ดังนี้ (พยอม วงศ์สารศรี, 2538, หน้า 57) คือ

- การจัดการที่มุ่งงาน เป็นแนวความคิดแบบวิทยาศาสตร์ และแนวความคิดแบบคณิตศาสตร์

- การจัดการที่มุ่งคน เป็นแนวความคิดด้านมนุษยสัมพันธ์

- การจัดการที่มุ่งงานและคน เป็นแนวความคิดด้านกระบวนการและแนวความคิดด้านระบบสังคม

- การจัดการที่มุ่งระบบ เป็นการบูรณาการการจัดการที่มุ่งงาน มุ่งคน มุ่งงานและคน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ประสานกัน

ความสำคัญของการจัดการ

การจัดการมีความสำคัญดังนี้คือ (พยอม วงศ์สารศรี, 2538, หน้า 36)

- องค์การจะประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ถ้าองค์การมีกระบวนการจัดการที่ดี

- การจัดการเป็นเทคนิควิธีการที่ทำให้สมาชิกในองค์การเกิดจิตสำนึกร่วมกันในการปฏิบัติงาน

- การจัดการเป็นการกำหนดขอบเขตในการทำงานของสมาชิกในองค์การ ไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน จึงทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

- การจัดการเป็นการแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุด ในการปฏิบัติงาน ให้องค์การเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 การวางแผนการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว คือ "กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของการเดินทางของบุคคล จากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เดินทาง ซึ่งหมายถึงนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน" (สววัฒน์ จุฑากรณ์, 2545, หน้า 70)

การวางแผนการท่องเที่ยว

การวางแผนการท่องเที่ยว (Tourism Planning) หมายถึง การคาดหวังผลสำเร็จของการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว โดยตามความหมายดังกล่าวนี้จะเกี่ยวข้องกับประเด็นดังนี้ (รัญจวน ทองรัต, 2545) คือ

- วัตถุประสงค์ หมายถึง ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่
- นโยบาย หมายถึง พัฒนาการที่นำไปสู่ความสำเร็จ
- แผน หมายถึง การจัดลำดับระบบการทำงานที่สามารถเชื่อมโยงถึงนโยบายที่ได้ตัดสินใจไว้แล้ว
- กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่ทำให้แผนและนโยบายที่กำหนดไว้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย

ความสำคัญของการวางแผนการท่องเที่ยว

การวางแผนการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ โดยมีผลกระทบทางบวกต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เช่น ทำให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เกิดการพัฒนาทางสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของเจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวให้สูงขึ้น เกิดรายได้และเกิดการสร้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งทำให้เงินตราต่างประเทศหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ สำหรับผลกระทบทางลบได้แก่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมท้องถิ่น การรับวัฒนธรรมที่ขัดต่อพื้นฐานทางสังคม และสูญเสียประโยชน์ให้แก่นักลงทุนจากต่างถิ่น (รัญจวน ทองรัต, 2545)

ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว

"การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินการอย่างมีเป้าหมายเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ต้องการ โดยคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมและสังคม" (ราณี อธิชัยกุล, 2545, หน้า 202) แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เน้นการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมและการรักษาความปลอดภัยและสาธารณสุขในแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันสามารถตอบสนองของความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาบุคลากรของภาครัฐให้มีความพร้อม การจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง การพัฒนาบุคลากรภาคเอกชนผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสม รวมทั้งพัฒนานักท่องเที่ยวและประชาชนให้มีจิตสำนึกในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การพิจารณาการจัดการการท่องเที่ยวจึงควรพิจารณาถึง 1) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยว และ 2) การจัดการองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว การจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว การจัดการโครงสร้างด้านการท่องเที่ยว และการจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว (ราณี อธิชัยกุล, 2545, หน้า 202, 215)

หลักในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

หลักในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว (สุวัฒน์ จูรากรณ์, 2545, หน้า 184) คือ "การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองของความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมไปกับการรักษาสุนทรียภาพ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและกระบวนการทางนิเวศวิทยา โดยเป้าหมายสูงสุดของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวจะมุ่งไปที่ความยั่งยืน"

แนวทางในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

แนวทางในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมี 2 แนวทาง (สุวัฒน์ จูรากรณ์, 2545, หน้า 181-183) คือ

1. การสร้างสมดุลระหว่างความต้องการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกับความจำเป็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการใช้งานในอนาคต โดยพยายามควบคุมผลกระทบทางลบให้มากที่สุด

2. การผลักดันและสนับสนุนรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดย

หลักการสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์คือ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และการกระจายรายได้

องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 20-21)

2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประกอบศิริ ภักดีพินิจ (2545) ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนกว๊านพะเยา เพื่อวิเคราะห์หาข้อเสนอแนะแนวทางจัดทำแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ผลการศึกษาในด้านศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ พบว่าชุมชนมีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน และชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก มีความต้องการในการพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

คมสัน วาฤทธิ (2545) ศึกษาศักยภาพของชุมชนลำน้ําว่าในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศลำน้ําว่า อำเภอแม่จรม จังหวัดน่าน วิธีการศึกษา โดยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกต ผลการศึกษาด้านศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้พบว่ามีองค์ประกอบสำคัญของศักยภาพ 4 ด้านที่มีความเกี่ยวข้อง และมีสัมพันธภาพในมิติต่าง ๆ กัน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ ศักยภาพชุมชนของท้องถิ่นในการรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ในการบริการแก่นักท่องเที่ยว และในการจัดสรรผลประโยชน์และรายได้จากการท่องเที่ยว โดยผลของการศึกษาศักยภาพกล่าวกับชุมชนลำน้ําว่า พบว่าศักยภาพชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

จงรักษ์ อินทยนต์ (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการจัดการการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การแบ่งปันผลประโยชน์เกิดจากการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การแบ่งปันผลประโยชน์เกิดจากการดำเนินงาน และการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เพศ อายุ และระดับการศึกษามีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว แต่อาชีพไม่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว

นภัก วัฒนคุณ (2545) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และมาตรฐานการท่องเที่ยวที่ได้วางไว้แล้ว โดยเฉพาะต้องการมีส่วนร่วมส่งเสริมการช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนา แต่ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาวางแผน และกำหนดกฎเกณฑ์หรือมาตรการที่ใช้สำหรับการท่องเที่ยว ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับผลประโยชน์เงินทางของหมู่บ้าน ไม่ต้องการร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน และไม่ต้องการประเมินผล และหาแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยว

พจนารด กริ่งไกร (2545) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วม และปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต สทนากลุ่มย่อย และแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างรวม 206 ราย จากผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้นำชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมทั้งด้านการร่วมคิดวางแผน การร่วมดำเนินการ การร่วมประสาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนเฉพาะด้านเพศมีผลต่อการมีส่วนร่วมด้านคิดวางแผนบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น 2) บทบาทของผู้นำชุมชนที่แตกต่างกัน ทั้งด้านหน้าที่รับผิดชอบการประสานงาน ภาครัฐ เอกชน ชุมชน ด้านการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีผลทำให้เกิดความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการประสานงานและร่วมรับผลประโยชน์รวมทั้งติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 3) เพศหญิงจะมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าเพศ

ชาย 4) ผู้ที่มีส่วนร่วมคิด มักจะมีส่วนร่วมดำเนินการ ประสานงาน ร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปด้วย 5) ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนนานกว่าจะมีการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชนมากกว่าผู้อาศัยอยู่ไม่นาน

พนิตตา สิงห์ครว (2544) ศึกษาศักยภาพของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ กรณีบ้านห้วยอี้อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยทำการศึกษาความคิดเห็นทั้งจากประชาชนในหมู่บ้านและบุคคลภายนอกที่ให้ความช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยวแก่ชุมชน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสังเกต ผลการวิจัยพบว่าชุมชนมีการแบ่งโครงสร้างขององค์กรและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันอย่างดี ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถสั่งและชักชวนให้สมาชิกชุมชนร่วมกันทำงานให้สำเร็จได้ ด้านกายภาพการที่ชุมชนตั้งอยู่บนที่สูงทำให้ได้เปรียบในแง่ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงความหลากหลายในพันธุ์พืชและสัตว์ ซึ่งเป็นจุดขายที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ว่าชุมชนบ้านห้วยอี้อำเภอเมืองมีศักยภาพหลายอย่างที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาไปสู่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮม-สเตย์อย่างสมบูรณ์ได้

ศิริพันธุ์ ไพโรจน์รัตน์ (2543) ศึกษาเรื่องความพร้อมของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงราย โดยศึกษาความพร้อมของผู้นำอบต. ในการบริหารจัดการด้านการกำหนดนโยบายการวางแผน การดำเนินงาน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และศึกษาระดับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้นำ อบต. กลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน จำนวนรวม 233 คน ใน 3 ตำบล ในจังหวัดเชียงราย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงาน ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความสามารถประสบการณ์น้อยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

มรุส ปราบไพรี (2543) ศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีผลในการทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีชุมชนไทยทรงดำบ้านเขาย้อย ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ชาวไทยทรงดำที่เข้าร่วมในโครงการ "เยี่ยมเรือนเยือนเหย้าชาวไทยทรงดำ" วิธีการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนา ผลการศึกษารูป

ได้ว่าชาวไทยทรงดำมีศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าศักยภาพของชุมชนคือ การรวมกลุ่มทำงานของสมาชิกโครงการฯ โดยมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพทั้งผู้นำอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนปัจจัยที่มีผลในการทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพประกอบด้วย วัฒนธรรม ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง การพึ่งตนเองของชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชน

ดารุณี บุญธรรม (2543) ศึกษาศักยภาพของชุมชนม้งในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่บ้านน้ำคะ หมู่ที่ 6 ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรและวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่าชาวไทยภูเขาเผ่าม้งมีวิถีการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ ทั้งในด้านการดำรงชีพ ความเชื่อ และการประกอบอาชีพ ชุมชนม้งตั้งถิ่นฐานในป่าเขาซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ดีและมีภูมิประเทศที่สวยงาม นอกจากนี้ยังมีจุดเด่นในวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างจากสังคมอื่น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นศักยภาพของคนม้งในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อภิวัฒน์ ธีระวาสน์ (2543) ศึกษาความเป็นมาของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวกรณีถ้าเมืองออนของคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านสหกรณ์ 2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ จากอดีตถึงปัจจุบันศึกษาบทบาท ศักยภาพ ความพร้อมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น และหาแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่าบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในด้านการประชาสัมพันธ์ยังอยู่ในระดับต่ำ คณะกรรมการมีบทบาทในการสำรวจ ค้นหา และก่อสร้างทรัพยากรการท่องเที่ยว และมีบทบาทในการบริหารและจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีเปลี่ยนการจัดเก็บผลประโยชน์ได้จากการส่งรายได้ให้เป็นของอำเภอมาเป็นรายได้ของท้องถิ่นเอง มีการกระจายรายได้ไปส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเพื่อชุมชน มีการจัดบุคลากรรับผิดชอบด้านต่าง ๆ ในบริเวณรอบ ๆ ถ้า และมีการบริการแก่นักท่องเที่ยวและมีบทบาทในการวางแผนปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

กฤษดา ยะการ (2543) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน ตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ และเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าประชาชนตำบลแม่ทรายมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันมีความ

ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

วีระชัย มงคลพันธ์ (2542) ศึกษาความต้องการและความพร้อมของประชาชนท้องถิ่นในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการศึกษาพบว่าประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการเป็นภาคีเพื่อนำเที่ยวธรรมชาติ แต่ไม่ต้องการให้บริการด้านพาหนะรับนักท่องเที่ยว ไม่ต้องการให้บริการที่พักนักท่องเที่ยว ไม่ต้องการจัดบริการขายอาหารและเครื่องดื่มให้นักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ขาดความรู้ด้านสถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ขาดความพร้อมด้านเงินทุนและทรัพยากรที่ใช้ประกอบการให้บริการด้านการท่องเที่ยว และไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว

ทับทิม สุวรรณประภา (2541) ศึกษาความคาดหวัง และความต้องการมีส่วนร่วม ของประชาชนในหมู่บ้านถ้ำ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว ในประเด็นความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพของแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว ความคาดหวังของประชาชนต่อสภาพของแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียง และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว ผลการศึกษาพบว่าประชาชนหมู่บ้านถ้ำมีความต้องการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวอยู่ในระดับสูง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรทางสังคม มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพและภูมิลำเนา มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรวรรณ พันธุ์เนตร (2541) ศึกษาความต้องการของประชาชน ในการมีส่วนร่วม และพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีศึกษาร้านหาดไคร้ ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยทำการศึกษาในประเด็นของทัศนคติและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการท่องเที่ยว ความ

ต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวหาดจับปลาบึก ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีต่อความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมและพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษารวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนหมู่บ้านหาดไคร้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหาดจับปลาบึก ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยส่วนบุคคล (ระยะเวลาที่อาศัยอยู่) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (ประโยชน์ที่ได้รับ) และปัจจัยด้านจิตวิทยา (ทัศนคติ) ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัจจัยส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา และภูมิฐานะ) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (อาชีพ และรายได้จากแหล่งจับปลาบึก) มีความต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กรณีของประชาชนที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปิยพร ทาวีกุล (2541) ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ และรูปแบบ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการให้วัดไหล่หินเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความถนัดของชาวบ้าน และขนาดของงานว่าทางวัดต้องการให้ชาวบ้านเข้าไปช่วยเหลือมากหรือน้อย รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้มุ่งประเด็นเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาเส้นทาง ร้านค้าและของที่ระลึก ประชาสัมพันธ์ความปลอดภัย และการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว

จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่า 1) มีการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของประชาชนหรือชุมชนในการจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ 2) มีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการหรือการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ และ 3) มีการศึกษาถึงบทบาท ความพร้อม ศักยภาพ และการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาของแต่ละงานวิจัยจะแตกต่างกันไป เนื่องจากแต่ละพื้นที่ที่ศึกษานั้นมีบริบทและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

การศึกษางานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจ ในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของจังหวัด

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ กิจการในภาคธุรกิจของจังหวัดเชียงรายซึ่งเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (stakeholder) โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ที่พักและโรงแรม

3.1.2 กิจการทัวร์นำเที่ยว

3.1.3 กิจการรถ-เรือเช่า

3.1.4 กิจการให้บริการขนส่ง เช่น รถสองแถวและสามล้อ

3.1.5 ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

3.1.6 ร้านอาหาร ผับ และ ภัตตาคาร

3.1.7 สถานบริการและบันเทิง เช่น อาบอบนวด นวดแผนโบราณ และ คาราโอเกะ

3.1.8 กิจการบริการด้านสันทนาการและกีฬา เช่น สนามกอล์ฟ และ โบว์ลิ่ง

3.1.9 ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต และ ห้างสรรพสินค้า

3.1.10 สถาบันการเงิน (ในส่วนของให้บริการแก่นักท่องเที่ยว) เช่น เคาท์เตอร์แลกเปลี่ยน

เงินตราต่างประเทศ

3.1.11 คลินิกและสถานพยาบาล

3.1.12 กิจการอื่น ๆ ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น เสริมสวย โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และไปรษณีย์เอกชน เป็นต้น

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 กลุ่มตัวอย่าง ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ได้แก่ ตัวแทน กิจการ แต่ละประเภทจำนวน 30 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบ สโนว์บอลล์ (snowball sampling)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม (focus group) ได้แก่ ตัวแทนของกิจการในแต่ละ ประเภทจำนวน 21 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบ สโนว์บอลล์

3.2.3 กลุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถามจำนวน 421 กิจการ เลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น แบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยใช้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอเป็นตัวแบ่งพื้นที่ (เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่) คือ

- 1) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง คือ อำเภอเมือง อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ อำเภอแม่สาย จำนวน 263 กิจการ (ร้อยละ 62.47)
- 2) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวระดับปานกลาง คือ อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่ฟ้าหลวง จำนวน 114 กิจการ (ร้อยละ 27.08)
- 3) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวต่ำคือ อำเภอแม่ลาว กิ่งอำเภอแม่สลองใน อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอเวียงแก่น อำเภอเทิง อำเภอป่าแดด จำนวน 44 กิจการ (ร้อยละ 10.45)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการตอบคำถามวิจัยทั้งสามข้อจะใช้เครื่องมือทั้งหมด 4 แบบดังนี้คือ

3.3.1 การสนทนากลุ่ม โดยจะนำมาใช้เพื่อ

- 1) นำข้อมูลวิจัยมาใช้พัฒนาแบบสอบถาม
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 และ 3 (บทบาทและความต้องการของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด)

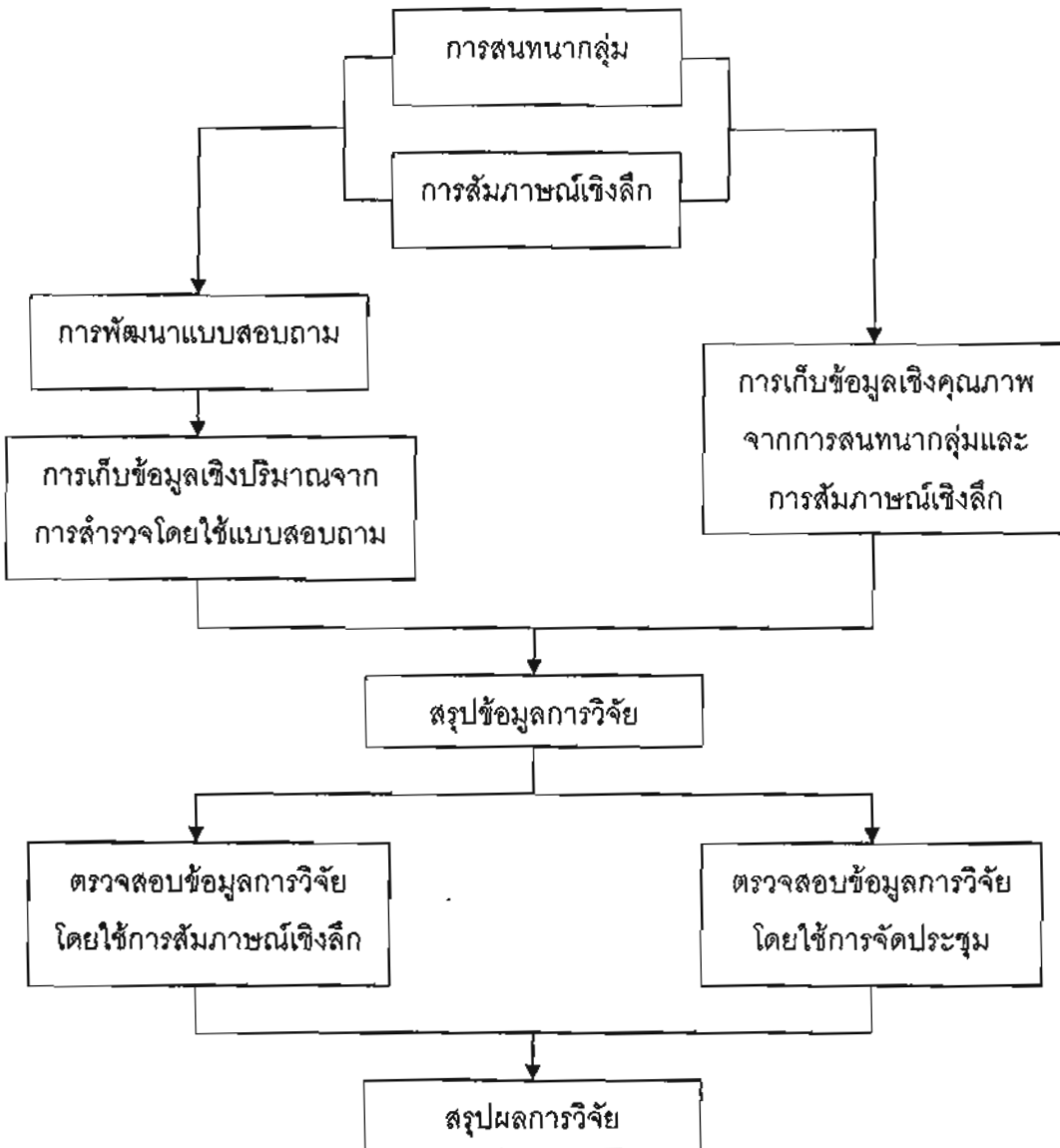
3.3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยจะนำมาใช้เพื่อ

- 1) นำข้อมูลวิจัยมาใช้พัฒนาแบบสอบถาม
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 และ 3 (บทบาทและความต้องการของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด)
- 3) ตรวจสอบผลการวิจัย

3.3.3 การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire survey) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้ในการตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 - 3 (ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด)

3.3.4 การจัดการประชุม เพื่อตรวจสอบผลการวิจัยที่มาจากข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ

3.4 ขั้นตอนการทำวิจัยและเก็บข้อมูลวิจัย

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการทำวิจัยและเก็บข้อมูลการวิจัย

จากภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการทำวิจัยและเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่งหลังจากที่มีการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิแล้วจึงได้มีการจัดการสนทนากลุ่มเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาแบบสอบถามและเพื่อเก็บ

ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยในช่วงเวลาเดียวกันได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาแบบสอบถามและเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

หลังจากได้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วจึงนำมาพัฒนาแบบสอบถาม ทดสอบ ปรับปรุง และแก้ไขแบบสอบถามจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 - 3 (ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด)

เมื่อได้ข้อมูลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณแล้วจึงนำมาตรวจสอบโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดการประชุม และขั้นตอนสุดท้ายจึงสรุปผลการวิจัยออกมา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอนและมีการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สำหรับการตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัยได้มีการตรวจสอบจากภายในและภายนอก โดยการตรวจสอบจากภายนอกได้ใช้วิธีการตรวจสอบผลวิจัยสามเส้า (triangulation) ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลแตกต่างกัน ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม หลังจากการวิเคราะห์แล้วจะทำให้เกิดทฤษฎีฐานราก (grounded theory)

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทั้งความเที่ยงและความตรง และจะใช้สถิติเชิงพรรณนามาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ศักยภาพของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมีรายละเอียดของเกณฑ์ที่ใช้วัดดังนี้คือ

1) ศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

- 1.1) ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของภาคธุรกิจได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับสูงที่สุด
- 1.2) ตั้งแต่ร้อยละ 70 - 79 ของภาคธุรกิจได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับสูง
- 1.3) ตั้งแต่ร้อยละ 60 - 69 ของภาคธุรกิจได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง

- 1.4) ตั้งแต่ร้อยละ 50 – 59 ของภาคธุรกิจได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับต่ำ
- 1.5) ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของภาคธุรกิจได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับต่ำที่สุด
- 2) ศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แบ่งเกณฑ์การวัดเป็น 5 ระดับ ได้แก่
  - 2.1) ภาคธุรกิจมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูงที่สุด
  - 2.2) ภาคธุรกิจมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ ตั้งแต่ร้อยละ 70 - 79 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง
  - 2.3) ภาคธุรกิจมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ ตั้งแต่ร้อยละ 60 - 69 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - 2.4) ภาคธุรกิจมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ ตั้งแต่ร้อยละ 50 - 59 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำ
  - 2.5) ภาคธุรกิจมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำที่สุด
- 3) ศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว และของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่
  - 3.1) ภาคธุรกิจมีคะแนนเกี่ยวกับความตระหนัก ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักอยู่ในระดับสูงที่สุด
  - 3.2) ภาคธุรกิจมีคะแนนเกี่ยวกับความตระหนัก ตั้งแต่ร้อยละ 70 - 79 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนัก อยู่ในระดับสูง

- 3.3) ภาคธุรกิจมีคะแนนเกี่ยวกับความตระหนัก ตั้งแต่ร้อยละ 60 - 69 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนัก อยู่ในระดับปานกลาง
- 3.4) ภาคธุรกิจมีคะแนนเกี่ยวกับความตระหนัก ตั้งแต่ร้อยละ 50 - 59 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนัก อยู่ในระดับต่ำ
- 3.5) ภาคธุรกิจมีคะแนนเกี่ยวกับความตระหนัก ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนรวม หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักอยู่ในระดับต่ำที่สุด

3.5.3 การวิเคราะห์ผลการวิจัย หลังจากมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณแล้วจะได้ผลการวิจัยแล้ว จึงจะมีการวิเคราะห์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดการประชุม

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะวิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

2) ตอนที่ 2 ความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

2) ตอนที่ 2 ความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

2) ตอนที่ 2 ศักยภาพของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

2.1) การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

2.2) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ

2.2.1) เรื่องการวางแผนและการจัดการ

2.2.2) เรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

2.2.3) เรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

2.3) ความตระหนักถึงความสำคัญ

2.3.1) ความสำคัญของการท่องเที่ยว

2.3.2) ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

3) ตอนที่ 3 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

4) ตอนที่ 4 ความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

5) ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

4.2.1 ตอนที่ 1 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตัวแทนภาคธุรกิจมีความเห็นตรงกันว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผน และการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากปัจจุบันมีองค์กรธุรกิจจำนวนน้อยมากที่มีโอกาสได้เข้าไปร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าไม่ได้เป็นสมาชิกหรืออยู่ในสมาคมท่องเที่ยวหรืออยู่ในชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยมากในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ลักษณะที่ภาคธุรกิจเข้าไปมีบทบาท ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมรับฟังข้อมูล การเข้าร่วมวางแผน การร่วมเสนอความคิดเห็น และการร่วมส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

4.2.2 ตอนที่ 2 ความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตัวแทนภาคธุรกิจที่มาร่วมสนทนามีความคิดเห็นตรงกันคือต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับมากที่สุด โดยต้องการเข้าไปให้ข้อมูล เสนอความคิดเห็น และร่วมวางแผนในฐานะที่เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้มีผลได้ผลเสียโดยตรงต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

4.2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตัวแทนภาคธุรกิจได้เสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวไว้หลายประเด็น ซึ่งสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

- 1) ต้องพัฒนาให้การท่องเที่ยวและระบบการจัดการการท่องเที่ยวของเชียงรายให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานมากขึ้น หรือเทียบเท่ากับต่างประเทศ
- 2) ต้องมีจุดบริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแหล่งท่องเที่ยว
- 3) ต้องมีโบว์ชัวร์ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งอาจนำไปฝากร้านขายของฝากหรือจุดที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการมาก ทั้งนี้อาจให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ แหล่งซื้อของแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางการเดินทาง
- 4) ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางด้านการท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะ ไกด์หรือบริษัทนำเที่ยว
- 5) ต้องมีการวางแผนการตลาด โดยการรณรงค์ในภาพรวมของจังหวัดและของประเทศ นอกจากนี้อาจมีการร่วมมือเป็นเครือข่ายพันธมิตรสำหรับผู้ประกอบการที่อยู่ในธุรกิจเดียวกัน เช่น กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า ที่พัก บริษัททัวร์และนำเที่ยว และร้านของฝาก
- 6) ภาครัฐควรให้สมาคมท่องเที่ยวซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
- 7) ต้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง เช่น องค์กรธุรกิจ ชุมชน ประชาชนหรือคนในพื้นที่ เข้ามาร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถมองการท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ
- 8) ข้อเสนอแนะต่อสถานที่ท่องเที่ยวเฉพาะแห่ง ได้แก่ 1) จะต้องมีการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่อำเภอเชียงแสน และหอดูผืนให้ดีขึ้น 2) หอดูผืนควรมีการรวบรวม

ศิลปวัฒนธรรม เพิ่มเวทีการแสดง และการบริการขายอาหาร และ 3) ราคารถขึ้นดอยแม่สลองควร กำหนดให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อไม่ให้เกิดการตัดราคาตัวเองระหว่างผู้ประกอบการ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.3.1 ตอนที่ 1 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการ การการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตารางที่ 4.1 ระดับบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัด

ระดับบทบาทของ ภาคธุรกิจในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยว	บทบาทมากที่สุด	บทบาทมาก	บทบาทปานกลาง	บทบาทน้อย	บทบาทน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation
จำนวน	4	11	9	2	4	3.30	1.208
ร้อยละ	13.33	36.67	30.00	6.67	13.33		

จากตารางที่ 4.1 ตัวแทนภาคธุรกิจ 11 คนหรือร้อยละ 36.67 เห็นว่าภาคธุรกิจมีบทบาท ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวมาก ตัวแทนภาคธุรกิจ 9 คนหรือร้อยละ 30.00 เห็นว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวปานกลาง ตัวแทนภาคธุรกิจ 4 คน หรือร้อยละ 13.33 เห็นว่าภาคธุรกิจมีบทบาทของในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวมากที่สุด ตัวแทนภาคธุรกิจอีก 4 คนหรือร้อยละ 13.33 เห็นว่าภาคธุรกิจมีบทบาทของในการวางแผนและ จัดการการท่องเที่ยวน้อยที่สุด และตัวแทนภาคธุรกิจ 2 คนหรือร้อยละ 6.67 เห็นว่าภาคธุรกิจมี บทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวน้อย

เมื่อเฉลี่ยค่าที่ได้แล้วพบว่าภาคธุรกิจมีระดับบทบาทของภาคธุรกิจในการวางแผนและ จัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเท่ากับ 3.30 โดย

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทน้อยที่สุด

ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ดังกล่าวหมายถึง ตัวแทนภาคธุรกิจมีความเห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.2 ลักษณะที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายเข้าไปมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ลักษณะที่ภาคธุรกิจเข้าไปมีบทบาท	จำนวน	ร้อยละ
ร่วมประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมการท่องเที่ยว	10	33.33
ร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร	7	23.33
ร่วมเสนอความคิดเห็น	6	20.00
ร่วมวางแผน	4	13.34
ร่วมให้ข้อมูล	3	10.00
รวม	30	100

จากตารางที่ 4.2 ตัวแทนภาคธุรกิจ 10 คนหรือร้อยละ 33.33 เห็นว่าลักษณะที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายเข้าไปมีบทบาทในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นลักษณะของการร่วมประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมการท่องเที่ยว ตัวแทนภาคธุรกิจ 7 คนหรือร้อยละ 23.33 เห็นว่าภาคธุรกิจเข้าไปร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร และตัวแทนภาคธุรกิจ 6 คนหรือร้อยละ 20.00 เห็นว่าภาคธุรกิจเข้าไปร่วมเสนอความคิดเห็น

ตารางที่ 4.3 ระดับการเปิดโอกาสของภาครัฐ ในการให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ระดับการเปิดโอกาสของ ภาครัฐ ในการให้ภาค ธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วม	เปิดโอกาสมากที่สุด	เปิดโอกาสมาก	เปิดโอกาสปานกลาง	เปิดโอกาสน้อย	เปิดโอกาสน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation
จำนวน	9	7	2	6	3	3.48	1.451
ร้อยละ	33.33	25.93	7.41	22.22	11.11		

จากตารางที่ 4.3 พบว่าตัวแทนภาคธุรกิจ 9 คนหรือร้อยละ 33.33 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมากที่สุด ตัวแทนภาคธุรกิจ 7 คน หรือร้อยละ 25.93 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมาก ตัวแทนภาคธุรกิจ 6 คนหรือร้อยละ 22.22 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดน้อย ตัวแทนภาคธุรกิจ 3 คน หรือร้อยละ 11.11 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดน้อยที่สุด และตัวแทนภาคธุรกิจอีก 2 คนหรือร้อยละ 7.14 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดปานกลาง

เมื่อเฉลี่ยค่าที่ได้แล้วพบว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเท่ากับ 3.48 โดย

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แสดงว่า ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แสดงว่า ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แสดงว่า ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แสดงว่า ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แสดงว่า ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ดังกล่าวหมายถึง ตัวแทนภาคธุรกิจมีความเห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมาก

ตารางที่ 4.4 ความต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ความต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจได้เข้ามามีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ควรเปิดโอกาสให้มากขึ้น	25	92.60
ไม่ต้องเปิดโอกาสเพิ่ม	1	3.70
ควรเปิดโอกาสเฉพาะธุรกิจขนาดย่อมมากขึ้น	1	3.70
รวม	27	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่าตัวแทนภาคธุรกิจส่วนใหญ่คือ 25 คน หรือร้อยละ 92.59 เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น โดยมีตัวแทนภาคธุรกิจเพียง 1 คน หรือร้อยละ 3.70 ที่เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้เพิ่มขึ้น และมีตัวแทนภาคธุรกิจอีก 1 คนหรือร้อยละ 3.70 ที่เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้เฉพาะธุรกิจขนาดย่อมเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น

4.3.2 ตอนที่ 2 ความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตารางที่ 4.5 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว	ต้องการมากที่สุด	ต้องการมาก	ต้องการปานกลาง	ต้องการน้อย	ต้องการน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation
จำนวน	18	3	8	1	-	4.27	0.980
ร้อยละ	60.00	10.00	26.67	3.33	-		

จากตารางที่ 4.5 ตัวแทนภาคธุรกิจส่วนใหญ่ 18 คนหรือร้อยละ 60 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด รองลงมาเป็นตัวแทนภาคธุรกิจ 8 คน หรือร้อยละ 26.67 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายปานกลาง ตัวแทนภาคธุรกิจ 3 คนหรือร้อยละ 10 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมาก และตัวแทนภาคธุรกิจ 1 คนหรือร้อยละ 3.33 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อย แต่ไม่มีตัวแทนธุรกิจคนใดต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อยที่สุด

เมื่อเฉลี่ยค่าที่ได้แล้วพบว่าตัวแทนธุรกิจต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเท่ากับ 4.27 โดย

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แสดงว่า ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แสดงว่า ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แสดงว่า ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แสดงว่า ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แสดงว่า ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ดังกล่าวหมายถึง ตัวแทนภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด

ตารางที่ 4.6 ลักษณะที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ลักษณะความ ต้องการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการร่วมวางแผน	12	36.36
ต้องการร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยว	7	21.21
ต้องการร่วมประชาสัมพันธ์	5	15.15
ต้องการร่วมเสนอความคิดเห็น	4	12.12
ต้องการร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3	9.10
ต้องการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูล	1	3.03
ต้องการร่วมประสานงาน	1	3.03
รวม	33	100

จากตารางที่ 4.6 ตัวแทนภาคธุรกิจ 12 คนหรือร้อยละ 36.36 เห็นว่าลักษณะที่ภาคธุรกิจ ในจังหวัดเชียงรายต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เป็นลักษณะของการเข้าไปร่วมในการวางแผน ตัวแทนภาคธุรกิจ 7 คนหรือร้อยละ 21.21 เห็นว่า ภาคธุรกิจต้องการเข้าไปร่วมในลักษณะของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตัวแทนภาคธุรกิจ 5 คน หรือร้อยละ 15.15 เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการเข้าไปร่วมประชาสัมพันธ์ และตัวแทนภาคธุรกิจ 4 คนหรือร้อยละ 12.12 เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการเข้าไปร่วมเสนอความคิดเห็น

4.3.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.7 ภาพรวมของข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงราย

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการโฆษณา ประชาสัมพันธ์	22	32.35
ด้านการแก้ไขและพัฒนา	20	29.41
ด้านการประสานความร่วมมือ	20	29.41
ด้านอื่น ๆ	6	8.83
	68	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 32.35 เสนอแนะทางด้านการประชาสัมพันธ์ รองลงมา ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 29.41 เสนอแนะทางด้านการแก้ไขและพัฒนา และภาคธุรกิจร้อยละ 29.41 เสนอแนะทางด้านการประสานความร่วมมือ ซึ่งจะแสดงรายละเอียดของข้อเสนอแนะแต่ละด้านในตารางที่ 4.8 – 4.11

ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการ
โฆษณาประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ให้มีการปรับปรุงแก้ไขทางด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อโทรทัศน์ แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ	8	36.37
ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งเก่าและใหม่ ให้มากขึ้น	7	31.82
ประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิต	3	13.63
ทำจุดบริการนักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกในการสอบถามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	3	13.63
จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวได้ตลอดปี	1	4.55
รวม	22	100

จากตารางที่ 4.8 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์นั้นเสนอว่าควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขทางด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อโทรทัศน์ แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 36.37 รองลงมาอยากให้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งเก่าและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้มากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 31.82 รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตคิดเป็นร้อยละ 13.63 ซึ่งเท่ากับการทำจุดบริการนักท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกในการสอบถามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวคือร้อยละ 13.63

ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการ
แก้ไขและพัฒนา

ข้อเสนอแนะด้านการแก้ไขและพัฒนา	จำนวน	ร้อยละ
ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น	10	50.00
ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีจุดเด่น มีจุดขาย ให้แปลกใหม่กว่าเดิม	5	25.00
พัฒนาบุคลากร ปรับปรุงคุณภาพชีวิต ให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม และจริยธรรม	3	15.00
ทำเส้นทางการท่องเที่ยวให้ดีกว่านี้	1	5.00
จัดให้มีการสอบ และพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว	1	5.00
รวม	20	100

จากตารางที่ 4.9 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด
เชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการแก้ไขพัฒนานั้น ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงแหล่ง
ท่องเที่ยวและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่สกปรกทรุดโทรม สถานที่
ท่องเที่ยวต่าง ๆ และร้านอาหารให้ดีขึ้นมากถึงร้อยละ 50.00 รองลงมาคือต้องการปรับปรุงแหล่ง
ท่องเที่ยวให้มีจุดเด่น หรือให้มีจุดขายให้แปลกใหม่กว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 25.00 และควรพัฒนา
บุคลากร ปรับปรุงคุณภาพชีวิต และให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากกว่าผลประโยชน์
ที่จะได้รับคิดเป็นร้อยละ 15.00 นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอเรื่องเส้นทางการท่องเที่ยว และจัดให้มีการ
พัฒนาเรื่องภาษาอังกฤษร้อยละ 5.00

ตารางที่ 4.10 ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการประสานความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะด้านการประสานความร่วมมือ	จำนวน	ร้อยละ
อยากให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน และร่วมกันทำกิจกรรมการท่องเที่ยว	8	40.00
ควรสร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวด้วยกัน	5	25.00
การประสานงานการท่องเที่ยว และ ปรับปรุงการวางแผน ให้ดีกว่านี้	4	20.00
ให้รัฐเข้ามาช่วยและสนับสนุนงบประมาณ	3	15.00
รวม	20	100

จากตารางที่ 4.10 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการประสานความร่วมมือต่าง ๆ นั้นเสนอแนะว่าทุกฝ่ายควรร่วมมือกัน และร่วมกันทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน รวมถึงประชาชนในจังหวัดให้ร่วมมือกันมากถึงร้อยละ 40.00 รองลงมาคือต้องการสร้างความสามัคคีในกลุ่มของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 25.00 การประสานงานการท่องเที่ยวและปรับปรุงการวางแผนการท่องเที่ยวให้ดีกว่านี้คิดเป็นร้อยละ 20.00 และต้องการให้รัฐเข้ามาช่วยสนับสนุนงบประมาณโดยจัดเป็นงบประมาณในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร้อยละ 15.00

ตารางที่ 4.11 ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
รักษาความเป็นธรรมชาติ และเอกลักษณ์ของ จ. เชียงรายให้คงอยู่	3	49.00
การแต่งรูปหรือสถานที่ไม่ควรให้สวยเกินจริง(ไม่ควรใช้เทคนิคพิเศษ)	1	17.00
เจ้าของธุรกิจต้องเข้าประชุม ไม่ใช่ส่งตัวแทนมาประชุม	1	17.00
ให้มีการบริหารแบบกลุ่มภาคี เครือข่าย เพื่อบูรณาการด้านการพัฒนา	1	17.00
รวม	6	100

จากตารางที่ 4.11 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านข้อเสนออื่น ๆ นั้นให้ความสำคัญเรื่องรักษาความเป็น ธรรมชาติและเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายได้คงอยู่มากที่สุดซึ่งคิดเป็นร้อยละ 49.00

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	205	48.69
หญิง	216	51.31
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นเพศหญิงจำนวน 216 คนหรือ คิดเป็นร้อยละ 51.31 รองลงมาเป็นเพศชายจำนวน 205 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 48.69

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 ปี หรือ ต่ำกว่า	19	4.51
20 ปีขึ้นไป - 30 ปี	136	32.30
30 ปีขึ้นไป - 40 ปี	147	34.92
40 ปีขึ้นไป - 50 ปี	97	23.04
50 ปีขึ้นไป - 60 ปี	20	4.75
60 ปีขึ้นไป	2	0.48
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 ปีขึ้นไป - 40 ปี จำนวน 147 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 34.92 รองลงมาคืออายุระหว่าง 20 ปีขึ้นไป - 30 ปีจำนวน

136 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 32.30 และอายุระหว่าง 40 ปีขึ้นไป - 50 ปีจำนวน 97 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 23.04

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	50	11.88
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	56	13.30
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	103	24.47
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	48	11.40
ปริญญาตรี	147	34.92
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	17	4.04
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.14 จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 147 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 34.92 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 103 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 24.47 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 56 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 13.30

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทกิจการ

ประเภทกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
ที่พักและโรงแรม	64	15.20
กิจการทัวร์นำเที่ยว	42	9.98
กิจการรถ-เรือเช่า	34	8.08
กิจการให้บริการขนส่ง	29	6.89
ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	44	10.45
ร้านอาหาร ผับ และ ภัตตาคาร	52	12.35
สถานบริการและบันเทิง	24	5.70
กิจการบริการด้านนันทนาการและกีฬา	2	0.48
ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต และ ห้างสรรพสินค้า	49	11.64
สถาบันการเงิน (ส่วนบริการนักท่องเที่ยว)	2	0.48
คลินิกและสถานพยาบาล	13	3.09
กิจการบริการอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์		
อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์เอกชน และ เสริมสวย	32	7.60
อื่น ๆ	34	8.08
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.15 จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบกิจการในลักษณะของที่พักและโรงแรม จำนวน 64 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 15.20 รองลงมาคือประกอบกิจการร้านอาหาร ผับ และ ภัตตาคารจำนวน 52 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 12.35 และประกอบกิจการเป็นร้านจำหน่ายของที่ระลึกจำนวน 44 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 10.45

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่กิจการ

การมาใช้บริการของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	30	7.13
มีนาน ๆ ครั้ง	127	30.17
มีบ่อยครั้ง	157	37.29
มีเป็นประจำ	107	25.42
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่าการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวของแต่ละกิจการนั้นส่วนใหญ่จะมีบ่อยครั้งจำนวน 157 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 37.29 รองลงมาคือมีนาน ๆ ครั้งจำนวน 127 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 30.17 และมีเป็นประจำจำนวน 107 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 25.42

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งในกิจการ

ตำแหน่งในกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของและผู้จัดการ	103	24.47
เจ้าของ	174	41.33
ผู้จัดการ	82	19.48
อื่น ๆ	62	14.73
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.17 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งในกิจการเป็นเจ้าของจำนวน 174 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 41.33 รองลงมาคือเป็นเจ้าของและผู้จัดการจำนวน 103 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 24.47 และเป็นผู้จัดการจำนวน 82 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 19.48

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ

ระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1 ปี หรือ น้อยกว่า	38	9.03
1 ปีขึ้นไป - 3 ปี	72	17.10
3 ปีขึ้นไป - 5 ปี	69	16.39
5 ปีขึ้นไป - 10 ปี	149	35.39
10 ปีขึ้นไป - 20 ปี	76	18.05
20 ปีขึ้นไป	17	4.04
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.18 จะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ 5 ปีขึ้นไป - 10 ปีจำนวน 149 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 35.39 รองลงมาคือมีระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ 10 ปีขึ้นไป - 20 ปีจำนวน 76 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 18.05 และระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ 1 ปีขึ้นไป - 3 ปีจำนวน 72 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 17.10

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำธุรกิจอื่น

ประสบการณ์ในการทำธุรกิจอื่น (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีประสบการณ์	246	58.43
1 ปี หรือ น้อยกว่า	22	5.23
1 ปีขึ้นไป - 3 ปี	60	14.25
3 ปีขึ้นไป - 5 ปี	42	9.98
5 ปีขึ้นไป - 10 ปี	31	7.36
10 ปีขึ้นไป - 20 ปี	11	2.61
20 ปีขึ้นไป	9	2.14
รวม	421	100

จากตารางที่ 4.19 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจอื่นจำนวน 246 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 58.43 รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำธุรกิจอื่น 1 ปีขึ้นไป – 3 ปีจำนวน 60 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 14.25 และมีประสบการณ์ในการทำธุรกิจอื่น 3 ปีขึ้นไป – 5 ปีจำนวน 42 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 9.98

4.4.2 ตอนที่ 2 ศักยภาพของภาคธุรกิจในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

1) การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยได้รับ	228	54.16
เคยได้รับ	193	45.84
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.20 จะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจำนวน 228 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.16 และส่วนที่เหลือเคยได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวน 193 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 45.84

ดังนั้นสรุปได้ว่าภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับต่ำที่สุด เนื่องจากมีระดับของผู้ที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวน ร้อยละ 45.84 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 ของภาคธุรกิจได้รับข้อมูลข่าวสาร

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของความบ่อยของการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย กรณีที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร

เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
นานๆ ครั้ง	113	58.55
บ่อยครั้ง	63	32.64
เป็นประจำ	17	8.81
รวม	193	100.00

จากตารางที่ 4.21 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จำนวน 113 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 58.55 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายนานๆ ครั้ง รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 63 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 32.64 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายบ่อยครั้ง และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 17 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.81 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเป็นประจำ

ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับ

แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
แผ่นพับ/เอกสาร	84	16.80
โทรทัศน์	75	15.00
เพื่อน/คนรู้จัก	71	14.20
วิทยุ	68	13.60
เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	67	13.40
หนังสือพิมพ์	64	12.80
การอบรมสัมมนา	38	7.60
นิทรรศการ	24	4.80
อื่น ๆ	9	1.80
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 4.22 จะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 84 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.80 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจากแผ่นพับหรือเอกสาร รองลงมาคือ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์จำนวน 75 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.00 และได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อน/คนรู้จักจำนวน 71 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 14.20

2) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ	คะแนนเฉลี่ย	SD.
ด้านการวางแผนและการจัดการ	7.56	1.51
ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	6.24	1.56
ด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	6.98	1.61
รวม	20.78	3.01

จากตารางที่ 4.23 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการเฉลี่ยเท่ากับ 7.56 หรือคิดเป็นร้อยละ 75.60 ของคะแนนรวม มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเฉลี่ยเท่ากับ 6.24 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40 ของคะแนนรวม มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเฉลี่ยเท่ากับ 6.98 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.80 ของคะแนนรวม และมีคะแนนความรู้ความเข้าใจรวมเท่ากับ 20.78 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.26 ของคะแนนรวม

สรุปได้ว่าภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากภาคธุรกิจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 69.26 ของคะแนนรวม ซึ่งถ้ามีคะแนนความรู้ความเข้าใจตั้งแต่ร้อยละ 60 - 69 ของคะแนนรวมหมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถแยกเป็น 3 ด้านดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 75.60 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง 2) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 62.40 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพ ด้านความรู้

ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผน และจัดการการ
ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 69.80 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพ ด้าน
ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

3) ความตระหนักถึงความสำคัญ

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความตระหนักถึงความสำคัญ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คะแนนความตระหนัก	คะแนนเฉลี่ย	SD.
ความสำคัญของการท่องเที่ยว	7.15	2.03
ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	3.22	1.53
รวม	10.37	3.17

จากตารางที่ 4.24 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีคะแนนความตระหนักถึงความ
สำคัญของการท่องเที่ยวเฉลี่ยเท่ากับ 7.15 หรือคิดเป็นร้อยละ 71.50 ของคะแนนรวม มีคะแนน
ความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของจังหวัด
เชียงรายเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.40 ของคะแนนรวม และมีคะแนนความตระ-
หนักถึงความสำคัญของทั้งสองส่วนโดยรวมเท่ากับ 10.37 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.13 ของคะแนน
รวม

สรุปได้ว่าภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของทั้งสองส่วนโดย
รวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากภาคธุรกิจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 69.13 ของคะแนน
รวม ซึ่งถ้ามีคะแนนความตระหนักตั้งแต่ร้อยละ 60 – 69 ของคะแนนรวมหมายถึง ภาคธุรกิจมี
ศักยภาพด้านความตระหนักอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถแยกเป็น 2 ด้านดังนี้ 1) ความ
ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 71.50 หมายถึง ภาคธุรกิจมี
ศักยภาพด้านความตระหนัก อยู่ในระดับสูง และ 2) ความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วน
ร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 64.40
หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักอยู่ในระดับปานกลาง

4.4.3 ตอนที่ 3 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตารางที่ 4.25 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีต

ตำแหน่งหรือบทบาทในอดีต	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยมีตำแหน่ง	405	96.20
เคยมีตำแหน่ง	16	3.80
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.25 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาท ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีตมีเพียงจำนวน 16 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 3.80 แต่ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีจำนวน 405 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 96.20 ไม่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.26 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน

ตำแหน่งหรือบทบาทในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่ง	410	97.39
มีตำแหน่ง	11	2.61
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.26 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบันมีเพียงจำนวน 11 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 2.61 แต่ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีจำนวน 410 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 97.39 ไม่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อการเคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

การมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยมีส่วนร่วม	365	86.70
เคยมีส่วนร่วม	56	13.30
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.27 จะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจำนวน 365 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 86.70 รองลงมาคือเคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจำนวน 56 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.30

บทบาทหรือการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย จะแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของภาคธุรกิจเคยมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทมากที่สุด

ตั้งแต่ร้อยละ 70 - 79 ของภาคธุรกิจเคยมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทมาก

ตั้งแต่ร้อยละ 60 - 69 ของภาคธุรกิจเคยมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทปานกลาง

ตั้งแต่ร้อยละ 50 - 59 ของภาคธุรกิจเคยมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทน้อย

ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของภาคธุรกิจเคยมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทน้อยที่สุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าภาคธุรกิจมีบทบาท ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อยที่สุด เนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถามเพียงจำนวนร้อยละ 13.30 ที่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.28 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสิ่งที่เคยร่วมทำ
ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

สิ่งที่เคยร่วมทำ	จำนวน	ร้อยละ
ร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร	41	40.20
ร่วมเสนอความคิดเห็น	28	27.45
ร่วมประสานงาน	13	12.75
ร่วมชักชวนผู้อื่น	10	9.80
ร่วมวางแผน	9	8.82
ร่วมทำอย่างอื่น	1	0.98
รวม	102	100.00

จากตารางที่ 4.28 จะเห็นว่าสิ่งที่เคยร่วมทำในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร จำนวน 41 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.20 รองลงมาคือ ร่วมเสนอความคิดเห็นจำนวน 28 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.45 และร่วมประสานงานจำนวน 13 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 12.75 ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 102 คน ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 319 คนนั้นไม่เคยร่วมทำในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจึงไม่ได้ตอบแบบสอบถาม

4.4.4 ตอนที่ 4 ความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและพัฒนาภาคการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตารางที่ 4.29 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความต้องการ
มีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการมีส่วนร่วม	152	36.10
ต้องการมีส่วนร่วม	269	63.90
รวม	421	100.00

จากตารางที่ 4.29 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจำนวน 269 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.90 รองลงมาคือ ไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจำนวน 152 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 36.10

ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจะแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ตั้งแต่ร้อยละ 70 - 79 ของภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมมาก

ตั้งแต่ร้อยละ 60 - 69 ของภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง

ตั้งแต่ร้อยละ 50 - 59 ของภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมน้อย

ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย แสดงว่า ภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายปานกลาง เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนร้อยละ 63.90 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.30 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสิ่งที่ต้องการทำหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

สิ่งที่ต้องการทำและเข้าไปมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูล	173	26.17
ต้องการร่วมเสนอความคิดเห็น	173	26.17
ต้องการร่วมชักชวนผู้อื่น	111	16.79
ต้องการร่วมวางแผน	90	13.62
ต้องการร่วมประสานงาน	84	12.71
ต้องการร่วมทำอย่างอื่น	30	4.54
รวม	661	100.00

จากตารางที่ 4.30 จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการทำหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายพบว่าส่วนใหญ่ต้องการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลและต้องการร่วมเสนอความคิดเห็นที่เท่ากันคือ จำนวน 173 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.17 รองลงมาคือต้องการร่วมชักชวนผู้อื่นจำนวน 111 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.79 และต้องการร่วมวางแผนจำนวน 90 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 13.62

4.4.5 ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.31 ภาพรวมของข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการแก้ไขและพัฒนา	62	40.52
ด้านการโฆษณา ประชาสัมพันธ์	48	31.37
ด้านการประสานความร่วมมือ	32	20.92
ด้านอื่น ๆ	11	7.19
รวม	153	100

จากตารางที่ 4.31 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัด เชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความสำคัญในด้านการแก้ไขและพัฒนามากถึงร้อยละ 40.52 รองลงมาคือด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ร้อยละ 31.37 และด้านการประสานความร่วมมือร้อยละ 20.92 และข้อเสนอแนะอื่น ๆ อีกร้อยละ 7.19 ซึ่งรายละเอียดของข้อเสนอแนะ แต่ละด้านสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.32 ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
อยากให้ประชาสัมพันธ์ โฆษณา ติดป้าย แจ่งข่าวสาร ให้ทั่วถึง	17	35.42
ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ระดับ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ให้เป็นที่รู้จักมากกว่านี้	13	27.08
จัดกิจกรรมบ่อยๆ และโดยเฉพาะส่งเสริมการท่องเที่ยว	12	25.00
จัดทำแผนที่ ที่ให้ข้อมูลถูกต้อง โดยการตรวจสอบสถานที่จริง	3	6.25
จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เป็นศูนย์กลาง ในการให้ข้อมูล	3	6.25
รวม	48	100

จากตารางที่ 4.32 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัด เชียงรายด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์พบว่าส่วนใหญ่อยากให้ประชาสัมพันธ์ โฆษณา ติดป้าย แจ่ง ข่าวสารให้ทั่วถึงคิดเป็นร้อยละ 35.42 รองลงมาคือควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ให้เป็นที่รู้จักมากกว่านี้คิดเป็นร้อยละ 27.08 และอยากให้จัดกิจกรรมบ่อยๆ และโดยเฉพาะส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกมาเที่ยวในโอกาสต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ยังได้เสนอให้จัดทำแผนที่ให้ข้อมูลถูกต้องโดยการตรวจสอบสถานที่จริงและจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.33 ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการแก้ไขและพัฒนา

ข้อเสนอแนะด้านการแก้ไขและพัฒนา	จำนวน	ร้อยละ
การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	34	54.84
ตั้งหน่วยงานการพัฒนา อบรม /วางแผน /พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และทำอย่างจริงจัง	10	16.13
จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	5	8.06
ให้รัฐเข้ามารับรู้ปัญหา /เสนอแนวทางแก้ไข /สนับสนุนการพัฒนา	4	6.45
หาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป	4	6.45
ควรมีผู้ดูแล ตัดหญ้า ตัดต้นไม้ไม้ให้รก และติดไฟฟ้า ตามทางให้มากขึ้น	3	4.84
อบรมภาษาให้ตามหมู่บ้าน อำเภอ แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	2	3.23
รวม	62	100

จากตารางที่ 4.33 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงรายด้านการแก้ไขพัฒนานั้นพบว่าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.84 เนื่องจากต้องการให้ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สะอาด สวยงาม มีระเบียบ ปลอดภัย และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รองลงมาต้องการให้ตั้งหน่วยงาน การพัฒนา อบรม วางแผน และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และทำอย่างจริงจัง สามารถที่จะให้ทุกคนเข้าไปดูข้อมูลของแผนการพัฒนาได้และตรวจสอบได้ คิดเป็นร้อยละ 16.13 ความต้องการเรื่องของการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยากให้มีมาสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 8.06 นอกจากนี้ยังเสนอให้รัฐเข้ามารับรู้ปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข สนับสนุนการพัฒนา และการหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

ตารางที่ 4.34 ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ด้านการ
ประสานความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะด้านการประสานความร่วมมือ	จำนวน	ร้อยละ
จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	17	53.13
ร่วมกันต้อนรับนักท่องเที่ยว	8	25.00
ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยกันพัฒนาและอนุรักษ์ รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ	4	12.50
ร่วมกันสนับสนุนการใช้รถโดยสารสองแถว สามล้อเครื่อง สามล้อ ถีบชมเมือง และช่วยกันจัดการยานพาหนะให้เป็นระเบียบ	3	9.37
รวม	32	100

จากตารางที่ 4.34 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัด
เชียงรายด้านการประสานความร่วมมือพบว่าส่วนใหญ่แนะนำให้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุก
ฝ่ายที่ เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในจังหวัดมากถึงร้อยละ 53.13 เช่น รัฐต้องรับ
ฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้ประกอบการ วางแผนหาข้อตกลงร่วมกัน เพื่อลดปัญหา
ความขัดแย้ง เป็นต้น รองลงมาคือต้องร่วมกันต้อนรับนักท่องเที่ยว ทุกคนต้องมีความสัมพันธ์อัน
ดีกับนักท่องเที่ยว ต้องรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวของตน ไม่เอาर्डเอาเบรียบนักท่องเที่ยว เพื่อสร้าง
ความประทับใจที่ดี คิดเป็นร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ยังต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการช่วยกัน
พัฒนาและอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 12.50 และร่วมกันสนับสนุนการใช้
รถโดยสารสองแถว สามล้อเครื่อง สามล้อถีบชมเมือง และช่วยกันจัดการยานพาหนะให้เป็น
ระเบียบคิดเป็นร้อยละ 9.37

ตารางที่ 4.35 ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายด้านอื่น ๆ

อื่นๆ	จำนวน	ร้อยละ
จัดแหล่งค้าขายมากขึ้นเพื่อส่งเสริมอาชีพ และพัฒนาจุดอื่นๆ ใน การกระจายสินค้า ไม่ใช่กระจุกอยู่ที่ไนท์บาซาร์	3	27.27
รักษาเอกลักษณ์ ของจังหวัด ทำให้เป็นเมืองน่าอยู่	2	18.18
ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1	9.09
ควรวางแผนในระดับรากหญ้า (การวางแผนหยุดที่อบต.บางที่เขา เข้าไปไม่ถึงชุมชนจริงๆ)	1	9.09
คำนึงถึงผลกระทบมากกว่ากำไรที่จะได้รับ	1	9.09
ส่งเสริมกีฬาควบคู่กับการท่องเที่ยว	1	9.09
จัดให้ชาวเขาอยู่ตามธรรมชาติ	1	9.09
จัดโซนของฝาก อยู่ที่เดียว ลูกทัวร์ลงมาซื้อง่าย ดึงดูด	1	9.09
รวม	11	100

จากตารางที่ 4.35 พบว่าข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัด
เชียงรายด้านอื่น ๆ นั้นร้อยละ 27.27 เห็นว่าให้จัดแหล่งค้าขายมากขึ้นเพื่อส่งเสริมอาชีพ และ
พัฒนาจุดอื่นๆ ในการกระจายสินค้า ไม่ใช่กระจุกอยู่ที่ไนท์บาซาร์ รองลงมาคือรักษาเอกลักษณ์
ของจังหวัดเชียงรายและทำให้เป็นเมืองน่าอยู่ร้อยละ 18.18 เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่มจำนวน 21 คน โดยทั้งสองกลุ่มนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบสโตนบอลล์ และกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจโดยแบบสอบถามจำนวน 421 คนจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะประกอบด้วย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (ข้อ 5.1.1 – 5.1.3) สามารถตอบคำถามการวิจัยทั้ง 3 คำถามดังกล่าวจะอธิบายในหัวข้อต่อไป (ข้อ 5.2 อภิปรายผล)

5.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

1) ตอนที่ 1 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตัวแทนภาคธุรกิจมีความเห็นตรงกันว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง หากธุรกิจไม่ได้เป็นสมาชิกหรืออยู่ในสมาคมหรือชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยมากในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย โดยลักษณะที่ภาคธุรกิจเข้าไปมีบทบาท ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมรับฟังข้อมูล การเข้าร่วมวางแผน การร่วมเสนอความคิดเห็น และการร่วมส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

2) ตอนที่ 2 ความต้องการของภาคธุรกิจในพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตัวแทนภาคธุรกิจที่มาร่วมสนทนามีความคิดเห็นตรงกันคือต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด โดยต้องการเข้าไปให้ข้อมูล เสนอความคิดเห็น และร่วมวางแผนในฐานะที่เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้มีผลได้ผลเสียโดยตรงต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตัวแทนภาคธุรกิจได้เสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวไว้หลายประเด็น ซึ่งสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

- 3.1) ต้องพัฒนาให้การท่องเที่ยวและระบบการจัดการการท่องเที่ยวของเชียงรายให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานมากขึ้น หรือเทียบเท่ากับต่างประเทศ
- 3.2) ต้องมีจุดบริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแหล่งท่องเที่ยว
- 3.3) ต้องมีโบว์ชัวร์ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งอาจนำไปฝากที่ร้านของฝากหรือจุดที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการมาก ทั้งนี้อาจให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ แหล่งซื้อของ แหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางการเดินทาง
- 3.4) ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะไกด์หรือบริษัทนำเที่ยว
- 3.5) ต้องมีการวางแผนการตลาดโดยการรณรงค์ในภาพรวมของจังหวัดและของประเทศ นอกจากนี้อาจมีการร่วมมือเป็นเครือข่ายพันธมิตรสำหรับผู้ประกอบการที่อยู่ในธุรกิจเดียวกัน เช่น กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า ที่พัก บริษัททัวร์และนำเที่ยว และร้านของฝาก
- 3.6) ภาครัฐควรให้สมาคมท่องเที่ยวซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
- 3.7) ต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง เช่น องค์กรธุรกิจ ชุมชน ประชาชน หรือคนในพื้นที่ เข้ามาร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว เพื่อ

ให้สามารถมองการท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ

- 3.8) ข้อเสนอแนะต่อสถานที่ท่องเที่ยวเฉพาะแห่ง ได้แก่ 1) ต้องมีการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่อำเภอเชียงแสน และหอยหินให้ดีขึ้น 2) หอยหินควรมีการรวบรวมศิลปวัฒนธรรม เพิ่มเวทีการแสดง และการบริการขายอาหาร และ 3) ราคารถขึ้นดอยแม่สลองควรกำหนดให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อไม่ให้เกิดการตัดราคากันเองระหว่างผู้ประกอบการ

5.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1) ตอนที่ 1 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 36.67 เห็นว่า ภาคธุรกิจมีบทบาท ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวมาก ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 30.00 เห็นว่าภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวปานกลาง ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 13.33 เห็นว่าภาคธุรกิจมีบทบาทของในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวมากที่สุด ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 13.33 เห็นว่าภาคธุรกิจมีบทบาทของในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวน้อยที่สุด และตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 6.67 เห็นว่าภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวน้อย

เมื่อเฉลี่ยระดับบทบาทดังกล่าวแล้วพบว่าภาคธุรกิจมีระดับบทบาทของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเท่ากับ 3.30 ซึ่งหมายความว่าตัวแทนของภาคธุรกิจมีความเห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 33.33 เห็นว่าลักษณะที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย เข้าไปมีบทบาทในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นลักษณะของการร่วมประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมการท่องเที่ยว ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 23.33 เห็นว่า ภาคธุรกิจเข้าไปร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร และตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 20.00 เห็นว่าภาคธุรกิจเข้าไปร่วมเสนอความคิดเห็น

ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 33.33 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมากที่สุด ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 25.93 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมาก ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 22.22 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดน้อย ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 11.11 เห็น

ว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดน้อยที่สุด และตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 7.14 เห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดปานกลาง

เมื่อเฉลี่ยระดับของการเปิดโอกาสดังกล่าวพบว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเท่ากับ 3.48 ซึ่งหมายถึงตัวแทนภาคธุรกิจมีความเห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมาก

2) ตอนที่ 2 ความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 92.60 เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น มีตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 3.70 ที่เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้เพิ่มขึ้น และมีตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 3.70 เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้เฉพาะธุรกิจขนาดย่อมเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น

ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 60 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด รองลงมาเป็นตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 26.67 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายปานกลาง ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 10 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมาก และตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 3.33 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อย แต่ไม่มีตัวแทนธุรกิจคนใดต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อยที่สุด

เมื่อเฉลี่ยระดับความต้องการมีส่วนร่วมดังกล่าวแล้วพบว่าตัวแทนธุรกิจต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเท่ากับ 4.27 โดยหมายถึง ตัวแทนภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด

ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 36.36 เห็นว่าลักษณะที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นลักษณะของการเข้าไปร่วมในการวางแผน ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 21.21 เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการเข้าไปร่วมในลักษณะของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 15.15 เห็นว่าภาคธุรกิจต้องการเข้าไปร่วม

ประชาสัมพันธุ์ และตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 12.12 เห็นว่าภารกิจต้องการเข้าไปร่วมเสนอความคิดเห็น

3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 32.35 เสนอแนะทางด้านการประชาสัมพันธุ์ รองลงมาตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 29.41 เสนอแนะทางด้านการแก้ไขและพัฒนา และภาคธุรกิจร้อยละ 29.41 เสนอแนะทางด้านการประสานความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธุ์นั้นเสนอว่าควรจะมีการปรับปรุง แก้ไขทางด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อโทรทัศน์ แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธุ์ต่างๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุดคือร้อยละ 36.37 รองลงมา อยากให้ประชาสัมพันธุ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งเก่าและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้มากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 31.82 รวมไปถึงการประชาสัมพันธุ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตคิดเป็นร้อยละ 13.63 ซึ่งเท่ากับการทำจุดบริการนักท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกในการสอบถามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวคือร้อยละ 13.63

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการแก้ไขพัฒนานั้น ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่สกปรกทรุดโทรม สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ และร้านอาหารให้ดีขึ้นมากถึงร้อยละ 50.00 รองลงมาคือต้องการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ให้มีจุดเด่น มีจุดขาย ให้แปลกใหม่กว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 25.00 และควรพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับคิดเป็นร้อยละ 15.00 นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอเรื่องเส้นทางการท่องเที่ยวและจัดให้มีการพัฒนาเรื่องภาษาอังกฤษร้อยละ 5.00

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการประสานความร่วมมือต่าง ๆ นั้นเสนอแนะว่าทุกฝ่ายควร ร่วมมือกัน และร่วมกันทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน รวมถึงประชาชนในจังหวัดให้ ร่วมมือกันมากถึงร้อยละ 40.00 รองลงมาคือต้องการสร้างความสามัคคี ในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 25.00 การประสานงานการท่องเที่ยวและปรับปรุงการวางแผนการท่องเที่ยว-

ประชาสัมพันธุ์ และตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 12.12 เห็นว่าภาครัฐกิจการต้องการเข้าไปร่วมเสนอความคิดเห็น

3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 32.35 เสนอแนะทางด้านการประชาสัมพันธ์ รองลงมาตัวแทนภาคธุรกิจร้อยละ 29.41 เสนอแนะทางด้านการแก้ไขและพัฒนา และภาคธุรกิจร้อยละ 29.41 เสนอแนะทางด้านการประสานความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์นั้นเสนอว่าควรจะมีการปรับปรุง แก้ไขทางด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อโทรทัศน์ แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุดคือร้อยละ 36.37 รองลงมา อยากให้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งเก่าและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้มากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 31.82 รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตคิดเป็นร้อยละ 13.63 ซึ่งเท่ากับการทำจุดบริการนักท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกในการสอบถามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวคือร้อยละ 13.63

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการแก้ไขพัฒนานั้น ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่สกปรกทรุดโทรม สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ และร้านอาหารให้ดีขึ้นมากถึงร้อยละ 50.00 รองลงมาคือต้องการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ให้มีจุดเด่น มีจุดขาย ให้แปลกใหม่กว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 25.00 และควรพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับคิดเป็นร้อยละ 15.00 นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอเรื่องเส้นทางท่องเที่ยวและจัดให้มีการพัฒนาเรื่องภาษาอังกฤษร้อยละ 5.00

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านการประสานความร่วมมือต่าง ๆ นั้นเสนอแนะว่าทุกฝ่ายควร ร่วมมือกัน และร่วมกันทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน รวมถึงประชาชนในจังหวัดให้ ร่วมมือกันมากถึงร้อยละ 40.00 รองลงมาคือต้องการสร้างความสามัคคี ในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 25.00 การประสานงานการท่องเที่ยวและปรับปรุงการวางแผนการท่องเที่ยว-

เที่ยว ให้ดีกว่านี้ คิดเป็นร้อยละ 20.00 และอยากให้รัฐเข้ามาช่วยสนับสนุนงบประมาณโดยจัดเป็นงบประมาณในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร้อยละ 15.00

ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของตัวแทนภาคธุรกิจ ด้านข้อเสนออื่น ๆ นั้นให้ความสำคัญเรื่องรักษาความเป็นธรรมชาติและเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายให้คงอยู่มากที่สุดซึ่งคิดเป็นร้อยละ 49.00

5.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 48.69 ส่วนเพศหญิงร้อยละ 51.31 ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 30 – 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 34.92 รองลงมาคืออายุระหว่าง 20 – 30 ปีคิดเป็นร้อยละ 32.30 อายุระหว่าง 40 – 50 ปีคิดเป็นร้อยละ 23.04 ส่วนระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับปริญญาตรีร้อยละ 34.92 รองลงมาคือระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าร้อยละ 24.47 และระดับมัธยมศึกษาต้นหรือเทียบเท่าร้อยละ 13.30 ส่วนด้านประเภทกิจการของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่เป็นที่พักและโรงแรมร้อยละ 15.20 รองลงมาคือร้านอาหาร ผับ และภัตตาคารร้อยละ 12.35 และร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต และห้างสรรพสินค้าร้อยละ 11.64 สำหรับการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่กิจการของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบ่อยครั้งร้อยละ 37.29 รองลงมาคือมีนาน ๆ ครั้งร้อยละ 30.17 และมีเป็นประจำร้อยละ 25.42 ด้านตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามในกิจการส่วนใหญ่เป็นเจ้าของร้อยละ 41.53 รองลงมาคือ เป็นเจ้าของและผู้จัดการร้อยละ 24.47 และเป็นผู้จัดการร้อยละ 19.48 ด้านระยะเวลาที่ผู้ตอบแบบ สอบถามทำงานในกิจการส่วนใหญ่ทำงานตั้งแต่ 5 – 10 ปีร้อยละ 35.39 รองลงมาคือ 10 – 20 ปีร้อยละ 18.05 และ 1 – 3 ปีร้อยละ 17.10 ส่วนด้านประสบการณ์ในการทำธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจอื่นร้อยละ 58.43 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 1 – 3 ปีร้อยละ 14.25 และ 3 – 5 ปีร้อยละ 9.98

2) ตอนที่ 2 ศักยภาพของภาคธุรกิจในพื้นที่เชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

2.1) ศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับต่ำที่สุด เนื่องจากมีระดับของผู้ที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนร้อยละ 45.84 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 58.55 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงายนาน ๆ ครั้ง รองลงมาร้อยละ 32.64 ได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวบ่อยครั้ง และร้อยละ 8.81 ได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นประจำ ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 16.80 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจากแผ่นพับหรือเอกสาร รองลงมาคือได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ร้อยละ 15.00 และได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อน/คนรู้จักร้อยละ 14.20

2.2) ศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากภาคธุรกิจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 69.26 ของคะแนนรวม ซึ่งถ้าหากมีคะแนนความรู้ความเข้าใจตั้งแต่ร้อยละ 60 – 69 ของคะแนนรวมจะหมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถแยกเป็น 3 ด้านดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 75.60 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง 2) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 62.40 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 69.80 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

2.3) ศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและของ

การมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของทั้งสองส่วนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากภาคธุรกิจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 69.13 ของคะแนนรวม ซึ่งถ้ามีคะแนนความตระหนักตั้งแต่ร้อยละ 60 - 69 ของคะแนนรวมหมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถแยกเป็น 2 ด้านดังนี้ 1) ความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 71.50 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักอยู่ในระดับสูง และ 2) ความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 64.40 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักอยู่ในระดับปานกลาง

3) ตอนที่ 3 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีตมีเพียงร้อยละ 3.80 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบันมีเพียงจำนวน ร้อยละ 2.61 ดังนั้นส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยมีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีตและไม่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 86.70 ไม่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมีเพียงร้อยละ 13.30 ที่เคยมีส่วนร่วม โดยสิ่งที่เคยร่วมทำในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่คือการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสารร้อยละ 40.20 รองลงมาคือการร่วมเสนอความคิดเห็นร้อยละ 27.45 และร่วมประสานงานร้อยละ 12.75

สรุปได้ว่าภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อยที่สุด เนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถามเพียงจำนวนร้อยละ 13.30 ที่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

4) ตอนที่ 4 ความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผน และพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมร้อยละ 63.90 และร้อยละ 36.10 ไม่ต้องการมีส่วนร่วม โดยสิ่งที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมส่วนใหญ่คือต้องการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลร้อยละ 26.17 ต้องการร่วมเสนอความคิดเห็นร้อยละ 26.17 และต้องการร่วมชักชวนผู้อื่น 16.79

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายปานกลาง เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนร้อยละ 63.90 ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

5) ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบ แบบสอบถามได้ให้ความสำคัญในด้านการแก้ไขและพัฒนามากถึงร้อยละ 40.52 รองลงมาคือ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 31.37 และ ด้านการประสานความร่วมมือ ร้อยละ 20.92 และข้อเสนอแนะอื่น ๆ อีกร้อยละ 7.19 ซึ่งรายละเอียดของข้อเสนอแนะแต่ละด้านสามารถอธิบาย ได้ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายด้านการโฆษณา ประชาสัมพันธ์พบว่าส่วนใหญ่อยากให้ประชาสัมพันธ์ โฆษณา ติดป้าย แจ่งข่าวสารให้ทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ 35.42 รองลงมาคือควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ระดับ หมู่บ้าน ตำบล และระดับอำเภอ ให้เป็นที่รู้จักมากกว่านี้คิดเป็นร้อยละ 27.08 และอยากให้จัดกิจกรรมบ่อยๆ และ โดยเฉพาะส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกมาเที่ยวในโอกาสต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ยังเสนอให้จัดทำแผนที่ ที่ให้ข้อมูลถูกต้อง โดยการตรวจสอบสถานที่จริงและ จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายด้านการแก้ไข และพัฒนานั้นพบว่าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.84 เนื่องจากต้องการให้ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สะอาด สวยงาม มีระเบียบ ปลอดภัย และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รองลงมาต้องการให้ตั้งหน่วยงาน การพัฒนา อบรม วางแผน และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และทำอย่างจริงจัง สามารถที่จะให้ทุกคนเข้าไปดู ข้อมูลของแผนการพัฒนาได้และตรวจสอบได้ คิดเป็นร้อยละ 16.13 ความต้องการเรื่องของการ

จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยากให้มีมาสนับสนุน คิดเป็น ร้อยละ 8.06 นอกจากนี้ยังเสนอให้รัฐเข้ามารับรู้ปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข สนับสนุนการพัฒนา การหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายด้านการประสานความร่วมมือพบว่าส่วนใหญ่แนะนำให้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนในจังหวัดมากถึงร้อยละ 53.13 เช่น รัฐต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และผู้ประกอบการ วางแผนหาข้อตกลงร่วมกัน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น รองลงมาคือ ต้องร่วมกันต้อนรับนักท่องเที่ยว ทุกคนต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับนักท่องเที่ยว ต้องรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวของตน ไม่เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจที่ดีคิดเป็นร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ยังต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยกันพัฒนาและอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 12.50 และร่วมกันสนับสนุนการใช้รถโดยสารสองแถว สามล้อเครื่อง สามล้อถีบชมเมือง และช่วยกันจัดการยานพาหนะให้เป็นระเบียบคิดเป็นร้อยละ 9.37

ข้อเสนอแนะในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายด้านอื่น ๆ นั้น พบว่าร้อยละ 27.27 เห็นว่าให้จัดแหล่งค้าขายมากขึ้นเพื่อส่งเสริมอาชีพ และพัฒนาจุดอื่นๆ ในการกระจายสินค้า ไม่ใช่กระจุกอยู่ที่ไนท์บาซาร์ รองลงมาคือรักษาเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย และทำให้เป็นเมืองน่าอยู่ร้อยละ 18.18 เป็นต้น

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยในหัวข้อก่อนนี้สามารถตอบคำถามการวิจัยทั้ง 3 คำถามการวิจัย ได้ดังนี้คือ

5.2.1 ภาคธุรกิจจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพ ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หรือไม่ อย่างไร

1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับต่ำที่สุด (จำนวนภาคธุรกิจที่ได้รับข้อมูลข่าวสารต่ำกว่าร้อยละ 50) ซึ่งเมื่อทำการตรวจสอบข้อมูลการวิจัยด้วยการจัดการประชุมและการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วพบว่าผลการวิจัยดังกล่าวเชื่อถือได้

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าภาคธุรกิจจังหวัดอาจมีความสนใจที่จะรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดน้อย หรืออาจเป็นไปได้ว่าภาค

ธุรกิจมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแต่ยังไม่ทราบแหล่งข้อมูลข่าวสารหรือไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการอยู่ในระดับสูง 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อทำการตรวจสอบข้อมูลการวิจัยด้วยการจัดการประชุมและการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วพบว่าผลการวิจัยดังกล่าวเชื่อถือได้

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีความรู้ความเข้าใจในเชิงวิชาการเกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษา (ร้อยละ 50 จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือสูงกว่า และร้อยละ 24 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า) แต่อย่างไรก็ตามภาคธุรกิจยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่ายังไม่ค่อยมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ภาคธุรกิจยังไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่ายังไม่ค่อยมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของศักยภาพของภาคธุรกิจด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านนี้ในระดับต่ำที่สุด

3) ภาคธุรกิจมี ศักยภาพ ด้านความตระหนักถึงความสำคัญ ของการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง และ 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อทำการตรวจสอบข้อมูลการวิจัยด้วยการจัดการประชุมและการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วพบว่าผลการวิจัยดังกล่าวเชื่อถือได้

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดยอมรับและเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวว่ามีบทบาทต่อจังหวัดเชียงราย แต่อย่างไรก็ตามภาคธุรกิจในจังหวัดยังไม่ค่อยเห็น

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมากนัก ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่าภาคธุรกิจคิดว่าการท่องเที่ยวไม่ได้กระทบต่อธุรกิจของตนเองโดยตรงแต่เป็นการกระทบต่อจังหวัดโดยรวม ๆ เท่านั้น

5.2.2 ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หรือไม่ อย่างไร

ผลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามสรุปได้ว่าภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อยที่สุด กล่าวคือส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยมีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีต (96%) และไม่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน (97%) นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (87%) ไม่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย สำหรับผู้เคยมีส่วนร่วม (13%) ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวดังกล่าวนั้นเคยร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร (40%) รองลงมาคือการร่วมเสนอความคิดเห็น (27%) และร่วมประสานงาน (13%)

จากผลการวิจัยที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อยมากนั้นอาจเป็นไปได้ว่าส่วนราชการให้โอกาสแก่ภาคธุรกิจให้เข้ามามีส่วนร่วมน้อยเกินไป หรือส่วนราชการอาจจะขาดการกระตุ้นให้ภาคธุรกิจเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมดังกล่าว

5.2.3 ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีความต้องการในการวางแผนและพัฒนา กลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด หรือไม่ อย่างไร

ผลจากการสำรวจโดยแบบสอบถามสรุปได้ว่าภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา กลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายอาจจะยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของศักยภาพของภาคธุรกิจด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1 ผลการวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจ ในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด อาจนำไปใช้ในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายได้ดังนี้คือ

1) ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดให้กับภาคธุรกิจมากขึ้น เช่น การเผยแพร่โดยใช้แผ่นพับ หรือสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์ว่ามีแหล่งของข้อมูลข่าวสารแหล่งใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

2) ควรให้ความรู้แก่ภาคธุรกิจ โดยจัดการอบรมหรือสัมมนาในเรื่อง 1) การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เช่น ข้อมูลด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และสถานะของการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัด และ 2) การวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งนี้เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

3) ควรเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น เช่น เปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจมีโอกาสเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูล และร่วมเสนอความคิดเห็น เป็นต้น

4) ควรร่วมกันสร้างจิตสำนึก หรือ ความตระหนักถึง ความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรสร้างให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจทำได้โดยการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญและประโยชน์ของการท่องเที่ยวที่มีต่อภาคธุรกิจ

5.3.2 เมื่อนหน่วยงานภาครัฐทราบถึงศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดแล้ว อาจจะทำให้สามารถวางแผนและจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำมาซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในที่สุด

บรรณานุกรม

- กนกพร ชัยวรพร. (2546). ศักยภาพเชิงการบริหารของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กฤษดา ยะการ. (2543). ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- กอบแก้ว ชัยเดชสุริยะ. (2546). การจัดการทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมของบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ (วท.ม.), มหาวิทยาลัยเกษตร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547). สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้ของประเทศไทยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 - 9 (พ.ศ.2503 - 2546).
- คมสัน วาฤทธิ์. (2545). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนลำน้ำว้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- จรงค์ อินทยนต์. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว : กรณีศึกษากองน้ำร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- จารุพรรณ สายสุคนธ์. (2538). ศักยภาพของกลุ่มและองค์กรท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- ชมนาด ตันติเสรี. (2546). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชาติชาย มณีกาญจน์. (2538). ศักยภาพขององค์กรชุมชนในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ชื่นใจ บุชาธรรม. (2542). การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจ
ท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ (ศษ.ม.),
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดารุณี บุญธรรม. (2543). ศักยภาพของชุมชนมั่งในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ:
กรณีศึกษา บ้านน้ำเค ต่าบลผาซำงน้อย อำเภอบึง จังหวัดพะเยา. รายงานการ
ค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทับทิม สุวรรณประภา. (2541). ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- นภดล กฤษณะวณิช. (2547). ศักยภาพขององค์กรชุมชนด้านการเกษตร บ้านสันคะยอม
ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภักดิ์ วัฒนคุณ. (2545). ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการ
ท่องเที่ยว : กรณีเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.
รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิติธร เทพเทวิน. (2538). ศักยภาพของชุมชนชาวมืองในการจัดการศึกษาในระบบ.
วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: เพรส
แอนด์ดีไซน์
- เบญจวรรณ วงศ์คำ. (2547). สถานการณ์ท่องเที่ยวไทยปี 47 ภาพฝัน กับความจริง. ประชาคม
วิจัย, ฉบับ 57 เดือนกันยายน-ตุลาคม 2547 (หน้า 7).
- ประกอบศิริ ภักดีพิณีจ. (2545). ศักยภาพของชุมชนการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
ชุมชนริมกว๊านพะเยา : กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

- ประภาส อินทนปสรณ์. (2546). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีหมู่บ้านโคกโก่ง อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประหยัด ตะคอนรัมย์. (2544). แนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาดลัดริมน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ (ผ.ม.), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยพร ทาวีกุล. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษากันโหล่นหิน ตำบลโหล่นหิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- พงศธร เกษล่ำลี. (2528). การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย-พะเยา. วิทยานิพนธ์ (ผ.ม.), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนารัตน์ กริ่งไกร. (2545). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม : กรณีศึกษา ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พนิตตา สิงห์ครุฑ. (2544). ศักยภาพของชุมชนบ้านห้วยฮี้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2538). องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- มธุรส ปราณไพรี. (2543). ศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีชุมชนไทยทรงดำ บ้านเขาย้อย ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว. (2537). องค์กรและการจัดการ. สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร : กรุงเทพมหานคร.
- ราณี อธิชัยกุล. (2545). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- รัฐจวน ทองรอด. (2545). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วราวัฒน์ ตรีธนวัด. (2544). ศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรีถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ลีอวรรณ. (2537). ศักยภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีระชัย มงคลพันธ์. (2542). ความต้องการและความพร้อมของประชาชนท้องถิ่นในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่งาน อำเภอสี จ. ลำพูน. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศมา ณ ระนอง. (2545). การจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี : ชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ (พช.ม.), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุกดา สุวรรณภิรมย์, ลัทธிகาล ศรีวะรมย์, และชวลิต ประภาวนนท์. (2539). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2540). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร.
- ศิริพันธุ์ ไพโรจน์รัตน์. (2543). ความพร้อมของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- ศิริอร ชันธหัตต์. (2539). องค์การและการจัดการ. คณะวิชาวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุดรธานี.
- สมคิด บางโม. (2538). องค์การและการจัดการ. นำอักษรการพิมพ์ : กรุงเทพมหานคร.
- สันติกรณ์ เขมาภิรมย์. (2547). ศักยภาพการจัดการของกลุ่มแม่บ้านแปรรูปมันฝรั่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สัมพันธ์ ภูไพบูลย์. (2540). องค์การและการจัดการ. สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร : กรุงเทพมหานคร.
- สินธุ์ สโรบล. (2547). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. ประชาคมวิจัย, ฉบับ 57 เดือนกันยายน-ตุลาคม 2547 (หน้า 15).
- สุภาภรณ์ หาญทอง. (2543). ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2546). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ จุรากรณ์. (2545). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2543). หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิวัฒน์ ธีระวาสน์. (2543). บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษาถ้าเมืองออน กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- อรรรณ พันธ์เนตร. (2541). การประเมินความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชน : กรณีบ้านหาดไคร้ ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Malhotra, R. K. (1998). Tourism planning and management. New Delhi: Anmol Publications PVT.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับศักยภาพ บทบาท และความต้องการของธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะสอบถามภาคธุรกิจทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พักและโรงแรม กิจกรรมทัวร์นำเที่ยว กิจกรรมรถ-เรือเช่า กิจกรรมให้บริการขนส่ง ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ผับ ภัตตาคาร สถานบริการและบันเทิง กิจกรรมบริการด้านนันทนาการและกีฬา ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต ห้างสรรพสินค้า สถาบันการเงิน (ส่วนบริการนักท่องเที่ยว) คลินิกและสถานพยาบาล และ กิจกรรมบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ

3.1 เรื่องการวางแผนและการจัดการ

3.2 เรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

3.3 เรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 4 ความตระหนักถึงความสำคัญ

4.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

4.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 5 บทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 6 ความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด
เชียงราย

ผู้วิจัยขอความร่วมมือผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่านให้ครบทุกข้อ ซึ่งข้อมูลได้จะดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมจึงจะไม่มีผลกระทบเสียหายต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางวิรุณศิริ ใจมา และ นางสาวอัครเรศ รักสุริยา

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

แบบสอบถาม

เรื่อง ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในพื้นที่จังหวัดเชียงราย
ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผน
และจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( )

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ( ) 20 ปี หรือ ต่ำกว่า ( ) 40 ปีขึ้นไป – 50 ปี
( ) 20 ปีขึ้นไป – 30 ปี ( ) 50 ปีขึ้นไป – 60 ปี
( ) 30 ปีขึ้นไป – 40 ปี ( ) 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ( ) ประถมศึกษา ( ) อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า
( ) มัธยมศึกษาตอนต้น หรือ เทียบเท่า ( ) ปริญญาตรี
( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ เทียบเท่า ( ) ปริญญาโท หรือ สูงกว่า

4. ประเภทกิจการของท่านหรือที่ท่านทำงานอยู่

- ( ) ที่พักและโรงแรม
( ) กิจการทัวร์นำเที่ยว
( ) กิจการรถ-เรือเช่า
( ) กิจการให้บริการขนส่ง เช่น รถสองแถว และ สามล้อ
( ) ร้านจำหน่ายของที่ระลึก
( ) ร้านอาหาร ผับ และ ภัตตาคาร
( ) สถานบริการและบันเทิง เช่น อาบอบนวด นวดแผนโบราณ คาราโอเกะ
( ) กิจการบริการด้านนันทนาการและกีฬา เช่น สนามกอล์ฟ และ โบว์ลิ่ง
( ) ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต และ ห้างสรรพสินค้า
( ) สถาบันการเงิน (ส่วนที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว)
( ) คลินิกและสถานพยาบาล
( ) กิจการบริการอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์เอกชน และ เสริมสวย
( ) อื่น ๆ (กรุณาระบุ) .....

5. กิจกรรมของท่านมีนักท่องเที่ยว/นักทัศนาจร มาใช้บริการหรือไม่

( ) ไม่มี ( ) มีนาน ๆ ครั้ง ( ) มีบ่อยครั้ง ( ) มีเป็นประจำ

6. ตำแหน่งของท่านในกิจการแห่งนี้

( ) เจ้าของและผู้จัดการ ( ) เจ้าของ ( ) ผู้จัดการ

7. ระยะเวลาที่ท่านทำงานในกิจการแห่งนี้

( ) 1 ปี หรือ ต่ำกว่า ( ) 5 ปีขึ้นไป - 10 ปี

( ) 1 ปีขึ้นไป - 3 ปี ( ) 10 ปีขึ้นไป - 20 ปี

( ) 3 ปีขึ้นไป - 5 ปี ( ) 20 ปีขึ้นไป

8. ประสบการณ์ของท่านในการทำธุรกิจอื่น ก่อนที่จะมาทำกิจการในปัจจุบัน ได้แก่ (กรุณาระบุ)

- ประเภทกิจการ..... ตำแหน่ง ..... ระยะเวลาที่ทำ .... ปี

- ประเภทกิจการ..... ตำแหน่ง ..... ระยะเวลาที่ทำ .... ปี

- ประเภทกิจการ..... ตำแหน่ง ..... ระยะเวลาที่ทำ .... ปี

ตอนที่ 2 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายหรือไม่

( ) ไม่เคย (กรุณาข้ามไปทำ ตอนที่ 3)

( ) เคย (กรุณาทำต่อ ข้อ 2 - 3)

2. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายบ่อยแค่ไหน

( ) นาน ๆ ครั้ง ( ) บ่อยครั้ง ( ) เป็นประจำ

3. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) โทรทัศน์ ( ) เจ้าหน้าที่ของรัฐ/เอกชน

( ) วิทยุ ( ) เพื่อน/คนรู้จัก

( ) หนังสือพิมพ์ ( ) การอบรมสัมมนา

( ) แผ่นพับ/เอกสาร ( ) อื่น ๆ (ระบุ) 1).....

( ) นิตยสาร 2).....

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ

3.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการ

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ใช่" เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในตารางถูก

และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่ใช่" เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในตารางผิด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. การวางแผนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและช่วยลดความเสี่ยง		
2. การวางแผนเป็นการกำหนดเป้าหมายหลักและกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับอนาคต		
3. "การคาดคะเน" กับ "การวางแผน" ถือว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเหมือนกัน		
4. การวางแผนเป็นการตัดสินใจล่วงหน้า และมีการตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติจากแนวทางหลาย ๆ ทาง		
5. การวางแผนสามารถทำได้ โดยไม่ต้องมีข้อมูลในอดีตและไม่มีการศึกษาสภาวะการณ์ปัจจุบัน		
6. การวางแผนงบประมาณไม่ถือว่าเป็นกิจกรรมของการวางแผน		
7. การวางแผนเป็นการกำหนดสิ่งที่จะทำในอนาคต ดังนั้นต้องมีการกำหนดแผนซึ่งมีลักษณะเคร่งครัดตายตัว		
8. การวางแผนโดยใช้ข้อมูลในอดีต มักจะเน้นที่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้น ทำให้ลืมคิดถึงอนาคตไป		
9. ในการจัดการต้องเริ่มจากกระบวนการ "การวางแผน"		
10. การควบคุมเป็นการตรวจสอบว่าผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่		

3.2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ใช่" เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในตารางถูก และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่ใช่" เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในตารางผิด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. เชียงรายมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้		
2. เชียงรายมีจำนวนชนเผ่ามากที่สุดในประเทศไทย		
3. เชียงรายมีแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติมากที่สุดในประเทศไทย		
4. พื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงกาย) ที่ได้รับการอนุรักษ์ ตั้งอยู่ที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย		
5. เวียงกาหลงจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภท "แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ"		
6. นักท่องเที่ยว/นักท่องเที่ยวในเชียงราย เป็นชาวต่างประเทศมากกว่าชาวไทย		
7. ชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยว/ทัศนจารในเชียงรายมากที่สุดมาจากชาติอเมริกา		
8. นักท่องเที่ยว/ทัศนจารที่มาจากประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นในเอเชีย		
9. การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวเท่านั้น		
10. 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และ อำเภอเชียงราย เป็นอำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดเชียงราย		

3.3 ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ใช่" เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในตารางถูก

และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่ใช่" เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในตารางผิด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ตัวชี้วัดด้านการท่องเที่ยว คือ จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมากขึ้น และรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น		
2. ปัจจุบันจังหวัดเชียงรายมีศูนย์บริหารจัดการการท่องเที่ยว		
3. ในจังหวัดเชียงราย มีการประสานงานกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด		
4. การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย		
5. จังหวัดเชียงรายมีการผลักดันให้เมืองเชียงแสนเป็นเมืองมรดกโลก		
6. มีการวางแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดล้านนา		
7. จังหวัดเชียงรายมีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและเชิงสุขภาพ		
8. จังหวัดเชียงรายได้รับการระบุให้เป็นจังหวัดท่องเที่ยวหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย		
9. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีหน้าที่หลัก คือ ส่งเสริมด้านการตลาดให้กับการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดเท่านั้น และไม่มีหน้าที่ดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด		
10. ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดเชียงราย มีหน้าที่และมีบทบาทโดยตรงในการดูแลและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย		

ตอนที่ 4 ความตระหนักถึงความสำคัญ

4.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "เห็นด้วย" เมื่อท่านเห็นด้วยกับข้อความในตาราง
ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่เห็นด้วย" เมื่อท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความในตาราง
และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่แน่ใจ" เมื่อท่านไม่แน่ใจ

ข้อความ	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย
1. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเชียงราย เป็นของชาวเชียงรายทุกคน			
2. การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในจังหวัดเชียงราย			
3. จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดเชียงรายที่เพิ่มขึ้น มีผลดีต่อ ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงราย			
4. สินค้าที่ขายให้กับนักท่องเที่ยว/ทัศนอากรชาวต่างชาติ สามารถขายในราคา แพง ๆ ได้ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล			
5. หากเราพูดภาษาต่างประเทศไม่ได้ ถ้ามีนักท่องเที่ยว/ทัศนอากรเดินเข้ามา ใกล้ เราไม่ควรยิ้มหรือสบตา และรีบเดินหนีโดยเร็ว			
6. ถ้าเราพบเห็นร้านค้าใดที่โกงนักท่องเที่ยว/ทัศนอากร เราต้องรีบแจ้งหน่วยงาน ราชการที่ดูแล			
7. การแก้ไขปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เท่านั้น			
8. การช่วยกันอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม มีผลดีต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงราย			
9. ควรมีการดูแลคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและบริการที่ขายให้กับ นักท่องเที่ยว			
10. การดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของตำรวจท่องเที่ยวและ หน่วยงานภาครัฐเท่านั้น			

4.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
 คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "เห็นด้วย" เมื่อท่านเห็นด้วยกับข้อความในตาราง
 ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่เห็นด้วย" เมื่อท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความในตาราง
 และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่แน่ใจ" เมื่อท่านไม่แน่ใจ

ข้อความ	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย
1. การวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น			
2. หน่วยงานภาครัฐควรเป็นผู้กำหนดกลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงราย และไม่ต้องถามความต้องการของประชาชนหรือภาคเอกชนที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง			
3. ภาคธุรกิจและเอกชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย			
4. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ ส่วนเสีย เข้ามาร่วมในพิจารณาหาแนวทางในการวางแผนและพัฒนา			
5. ภาครัฐควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ วางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย			

ตอนที่ 5 บทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1. ในอดีตท่านเคยมีตำแหน่งหรือบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายหรือไม่

( ) ไม่เคยมีตำแหน่งหรือบทบาท

( ) เคยมีตำแหน่งหรือบทบาท ได้แก่ (กรุณาระบุ)

1) เคยเป็นกรรมการของ.....

โดยมีหน้าที่หรือมีบทบาท ดังนี้คือ.....

2) เคยเป็นสมาชิกของ.....

โดยมีหน้าที่หรือมีบทบาท ดังนี้คือ.....

3) อื่น ๆ (ระบุ) เคยเป็น.....

โดยมีหน้าที่หรือมีบทบาท ดังนี้คือ.....

2. ในอดีตท่านเคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายหรือไม่

( ) ไม่เคยมีส่วนร่วม

( ) เคยมีส่วนร่วม ได้แก่ (กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องแรกของตารางต่อไปนี้)

☐	- เคยร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร
☐	- เคยร่วมเสนอความคิดเห็น
☐	- เคยร่วมวางแผน
☐	- เคยร่วมประสานงาน
☐	- เคยร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม
☐	- เคยร่วมทำอย่างอื่น (กรุณาระบุ) .....
☐	.....

3. ในปัจจุบันท่านมีตำแหน่งหรือบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายหรือไม่

( ) ไม่มีตำแหน่งหรือบทบาท

( ) มีตำแหน่งหรือบทบาท (อาจเหมือนกับตำแหน่งในอดีตก็ได้) ได้แก่ (กรุณาระบุ)

1) เป็นกรรมการของ.....

โดยมีหน้าที่หรือมีบทบาท ดังนี้คือ.....

2) เป็นสมาชิกของ.....

โดยมีหน้าที่หรือมีบทบาท ดังนี้คือ.....

3) อื่น ๆ (ระบุ).....

โดยมีหน้าที่หรือมีบทบาท ดังนี้คือ.....

ตอนที่ 6 ความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัด
เชียงราย

1. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายหรือไม่

( ) ไม่ต้องการมีส่วนร่วม

( ) ต้องการมีส่วนร่วม ได้แก่ (กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องแรกของตารางต่อไปนี้)

	- ต้องการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร
	- ต้องการร่วมเสนอความคิดเห็น
	- ต้องการร่วมวางแผน
	- ต้องการร่วมประสานงาน
	- ต้องการร่วมชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม
	- ต้องการร่วมทำอย่างอื่น (กรุณาระบุ) .....
	.....
	.....

2. ข้อเสนอแนะในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
บทความ

ศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย
ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด
Tourism Business Stakeholder in Chiangrai Province: Capacity, Role, and Need
for Tourism Planning and Management

วิรุณสิริ ไจมา
Wirunsiri Jaima
อัครเรศ รักสุริยา
Akraree Raksuriya
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Chiangrai Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกิจการในภาคธุรกิจของจังหวัดเชียงรายจำนวน 472 คน (การสัมภาษณ์เชิงลึก 30 คน การสนทนากลุ่ม 21 คน และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม 421 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอนและใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีการใช้สถิติเชิงพรรณนามาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับต่ำที่สุด
2. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการในระดับสูง 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง และ 3) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง
3. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในระดับสูง และ 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้าน

ความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

4. ภาคธุรกิจจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับน้อยที่สุด

5. ภาคธุรกิจจังหวัดเชียงรายมีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง

Abstract

The purpose of this research was to study the potential, role and need of business sector in planning and tourism management of Chiangrai province.

The sample used in this study were from 472 business owners in Chiangrai province consisting of 30 persons who were asked by using an in-depth interview, 21 persons were collected from focus group, and 421 persons were asked to response the questionnaire. These instruments were used in collecting data . The qualitative data was collected continuously and analyzed systematically and the quantitative data was analyzed in terms of mean, percentage, and S.D. The findings were as follows:

1. The business section in Chiangrai had the lowest potential in receiving information of planning and tourism management of Chiangrai Province.

2. The business section in Chiangrai had the average potential of knowing and understanding of planning and tourism management of Chiangrai Province which were as follows;1) the potential of knowing and understanding of planning and management was in the high level .2) the potential of knowing and understanding of tourism management was in the average level. 3.) the potential in knowing and understanding of the planning and tourism management of Chiangrai Province was in the average level.

3. The business section in Chiangrai had the average potential in the awareness of the importance of tourism and the participation in planning and tourism management of Chiangrai Province which were as follows;1) the potential in the awareness of the importance of tourism was high. 2) the potential of participation in planning and tourism management of Chiangrai Province was in the average level

4. The role of business section in Chiangrai in planning and tourism management of Chiangrai Province was in the lowest level.

5. The need of business section in planning and tourism management of Chiangrai Province was in the average level.

คำนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมากเนื่องจากตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2546 มีรายได้ 289,600 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547 อ้างถึงในประชาคมวิจัย, 2547) ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งยังตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจาก 10 ล้านคนในปี 2547 เป็น 30 ล้านคน ในปี 2551 และจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชียในที่สุดอีกด้วย (เบญจวรรณ วงศ์คำ, 2547)

การพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคมากมาย ดังนั้นหากต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยพัฒนาและบรรลุตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ย่อมจำเป็นต้องหาแนวทางที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืนคือ จะต้องเป็นการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยว (guest) เจ้าบ้าน (host) และทุกภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและสร้างกลไกการจัดการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

จังหวัดเชียงรายนับเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงแห่งหนึ่ง อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดที่ผ่านมายังขาดทิศทางการพัฒนาที่เป็นระบบ ดังนั้นเพื่อให้การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงควรสนใจและสนับสนุนให้ภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธุรกิจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและสร้างกลไกการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีการศึกษาบางชิ้นที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการจัดการ พัฒนา หรือส่งเสริมการท่องเที่ยว (ชมนาด ตันติเสรี, 2546; ประกอบศิริ ภักดีพินิจ, 2545; คมสัน วาฤทธิ, 2545; พณิตตา สิงห์ครา, 2544; ดารุณี บุญธรรม, 2543; มธุรส ปราบโพธิ์, 2543) ศึกษาถึงศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว (สุภาภรณ์ หาญทอง, 2543) ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ประหยัด ตะคอนรัมย์, 2544; ศมา ณ ระนอง, 2545; กอบแก้ว ชัยเดชสุริยะ, 2546; ประภาส อินทนปสาธน์, 2546) และมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (พจนารต กสิงไกร, 2545; อภิวัฒน์ อิระวาสน์, 2543) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว (ชื่นใจ บูชาธรรม, 2542) มีการศึกษาด้านความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการหรือพัฒนาการท่องเที่ยว (จงรักษ์ อินทยนต์, 2545; นกัศ วัฒนคุณ, 2545; ปิยพร ทาวีกุล, 2544; กฤษดา ยะถาร, 2543; ทับทิม สุวรรณประภา, 2541) มีรายงานการศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชน (ในหมู่บ้านหนึ่งของจังหวัดเชียงราย) (อรวรรณ หันธุ์เนตร, 2541) และมีการศึกษาเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย-พะเยา (พงศธร เกษสำลี, 2528) แต่อย่างไรก็ตามยังขาดงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพ บทบาท และความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายโดยภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาที่ใช้ในการตอบคำถามวิจัยทั้งสามข้อจะใช้วิธีวิจัยแบบผสม (mixing methodologies) ซึ่งเป็น การวิจัยที่ใช้ทั้งวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative method) และใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative method)

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ภาคธุรกิจจังหวัดเชียงรายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (stakeholder) ซึ่งประกอบด้วยกิจการเกี่ยวกับที่พักและโรงแรม กิจการทัวร์นำเที่ยว กิจการรถ-เรือเช่า กิจการให้บริการขนส่ง ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ผับ และภัตตาคาร สถานบริการและบันเทิง กิจการบริการด้านสันหนนาการและ กีฬา ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต และห้างสรรพสินค้า สถาบันการเงิน (ในส่วนของให้บริการแก่นักท่องเที่ยว) คลินิกและสถานพยาบาล และกิจการอื่น ๆ ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น เสิร์มสวย โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และ ไปรษณีย์เอกชน เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ตัวแทนกิจการแต่ละประเภทจำนวน 30 คน และเลือกกลุ่ม ตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบสโนว์บอลล์ (snowball sampling)

2. กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนกิจการแต่ละประเภทจำนวน 21 คน และเลือกกลุ่ม ตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบสโนว์บอลล์

3. กลุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถามจำนวน 421 กิจการ และเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 1) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง (อำเภอเมือง อำเภอ เชียงแสน อำเภอเชียงของ และอำเภอแม่สาย) จำนวน 263 กิจการ (ร้อยละ 63) 2) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวระดับปานกลาง (อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอแม่ฟ้าหลวง) จำนวน 114 กิจการ (ร้อยละ 27) และ 3) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มี ศักยภาพในการท่องเที่ยวต่ำ (อำเภอแม่ลาว กิ่งอำเภอแม่สรวยใน อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอ เวียงแก่น อำเภอเทิง และอำเภอป่าแดด) จำนวน 44 กิจการ (ร้อยละ 10)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยการสนทนากลุ่ม (in-depth interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (focus group) และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire survey)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอนและใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้ง ความเที่ยงและความตรง และใช้สถิติเชิงพรรณนามาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดการประชุมเพื่อตรวจสอบ ผลการวิจัยที่ได้

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่ม คือ

1. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง โดยเข้าไปมีบทบาทในลักษณะของการเข้าร่วมประชุมรับฟังข้อมูล ร่วมวางแผน ร่วมเสนอความคิดเห็น และร่วมส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งในกรณีที่ธุรกิจไม่ได้เป็นสมาชิกหรืออยู่ในสมาคมหรือชมรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยมากในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

2. ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด โดยต้องการเข้าไปให้ข้อมูล เสนอความคิดเห็น และร่วมวางแผนในฐานะที่เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้มีผลได้ผลเสียโดยตรงต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ

1. ภาคธุรกิจมีบทบาทของภาคธุรกิจในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง โดยเข้าไปมีบทบาทในลักษณะของการร่วมประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร และร่วมเสนอความคิดเห็น โดยตัวแทนภาคธุรกิจมีความเห็นว่าภาครัฐมีการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดมาก

2. ตัวแทนภาคธุรกิจต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมากที่สุด โดยต้องการเข้าไปร่วมวางแผน ร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมประชาสัมพันธ์ และร่วมเสนอความคิดเห็น

ผลการศึกษาจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม คือ

1. ศักยภาพของภาคธุรกิจจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

1.1 ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับต่ำที่สุด เนื่องจากมีระดับของผู้ที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนร้อยละ 46 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 59 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายนาน ๆ ครั้ง รองลงมาร้อยละ 33 ได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวบ่อยครั้ง และร้อยละ 9 ได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นประจำ ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 17 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายจากแผ่นพับหรือเอกสาร รองลงมาคือได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ร้อยละ 15 และได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อน/คนรู้จักร้อยละ 14

1.2 ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายโดยรวมในระดับปานกลาง เนื่องจากภาคธุรกิจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 69 (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 – 69 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพในระดับปานกลาง) โดยสามารถแยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้คือ 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการในระดับสูง โดยมีคะแนน

เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 76 (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 – 79 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพในระดับสูง) 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 62 และ 3) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 69

1.3 ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายโดยรวมในระดับปานกลาง เนื่องจากภาคธุรกิจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 69 (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 – 69 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพในระดับปานกลาง) โดยสามารถแยกเป็น 2 ส่วน ดังนี้คือ 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 72 (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 – 79 หมายถึง ภาคธุรกิจมีศักยภาพในระดับสูง) และ 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 64

2. ภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถามเพียงจำนวนร้อยละ 13 ที่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จึงไม่เคยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และนอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีตมีเพียงร้อยละ 4 และที่มีตำแหน่งหรือบทบาทดังกล่าวในปัจจุบันมีเพียงร้อยละ 3 ดังนั้นส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยมีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในอดีตและไม่มีตำแหน่งหรือบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน

โดยภาคธุรกิจเข้าไปมีบทบาทในลักษณะของการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสารร้อยละ 40 ร่วมเสนอความคิดเห็นร้อยละ 27 และร่วมประสานงานร้อยละ 13

3. ภาคธุรกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายปานกลาง โดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมร้อยละ 64 และร้อยละ 36 ไม่ต้องการมีส่วนร่วม โดยภาคธุรกิจต้องการร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลร้อยละ 26 ร่วมเสนอความคิดเห็นร้อยละ 26 และร่วมชักชวนผู้อื่นร้อยละ 17

อภิปรายผล

1. ศักยภาพของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

1.1 การที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับต่ำที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดอาจมีความสนใจที่จะรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดน้อย หรืออาจเป็นไปได้ว่าภาคธุรกิจมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแต่ยังไม่ทราบแหล่งข้อมูลข่าวสารหรือไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

1.2 การที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจในลักษณะในเชิงวิชาการอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษา (ร้อยละ 50 จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือสูงกว่า และร้อยละ 24 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า)

ส่วนการที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ในระดับปานกลางทั้งสองด้านนั้น อาจเป็นไปได้ว่ายังไม่ค่อยมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ถึงข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และรวมถึงข้อมูลข่าวสารด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งการที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลางดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับต่ำที่สุด

1.3 การที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง อาจแสดงให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดยอมรับและเห็นว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญหรือมีบทบาทต่อจังหวัดเชียงราย ส่วนการที่ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าภาคธุรกิจคิดว่าการท่องเที่ยวไม่ได้กระทบต่อธุรกิจของตนเองโดยตรงแต่เป็นการกระทบต่อจังหวัดโดยรวม ๆ เท่านั้น จึงทำให้ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

2. การที่ภาคธุรกิจมีบทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายน้อยที่สุดนั้นอาจเป็นไปได้ว่าส่วนราชการให้โอกาสแก่ภาคธุรกิจให้เข้ามามีส่วนร่วมน้อยเกินไป หรือส่วนราชการอาจจะขาดการกระตุ้นให้ภาคธุรกิจเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมดังกล่าว

3. การที่ภาคธุรกิจต้องการร่วมในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง อาจแสดงให้เห็นว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายอาจจะยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะกลไกและแนวทางในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

1. พัฒนาระบบการจัดการการท่องเที่ยวของเชียงรายให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานมากขึ้น หรือมีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่ากับต่างประเทศ
2. วางแผนการตลาดในลักษณะภาพรวมของจังหวัดและประเทศ
3. เสริมสร้างความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายพันธมิตรให้กับผู้ประกอบการที่อยู่ในธุรกิจเดียวกัน เช่น กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า ที่พัก บริษัททัวร์และนำเที่ยว และร้านของฝาก เป็นต้น
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธุรกิจ ชุมชน ประชาชน หรือคนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเข้าร่วมมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้การวางแผนการท่องเที่ยวรอบคอบและเป็นระบบมากขึ้น
5. ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์
  - 5.1 จัดทำแผนที่ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวและทำการตรวจสอบแผนที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
  - 5.2 ประชาสัมพันธ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเก่าและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้มากขึ้น
  - 5.3 ประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นให้มากขึ้น
  - 5.4 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายผ่านสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น สื่อโทรทัศน์ แผ่นพับ โบรชัวร์ ไปสเตรอร์ ป้ายโฆษณา และสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น
  - 5.5 สร้างจุดบริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกในการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แหล่งซื้อของ เส้นทางการเดินทาง วิธีการเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เป็นต้น
  - 5.6 จัดทำโบรชัวร์ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดยอาจนำไปฝากที่ร้านของฝากหรือจุดที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการมาก
  - 5.7 เพิ่มกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว
6. ข้อเสนอแนะในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการแก้ไขและพัฒนา
  - 6.1 การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายให้สะอาด สวยงาม มีระเบียบ ปลอดภัย และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
  - 6.2 ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มีจุดเด่นหรือจุดขายที่แปลกใหม่กว่าเดิม
  - 6.3 พัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายโดยเฉพาะไกด์หรือบริษัทนำเที่ยว เช่น พัฒนาในด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น
  - 6.4 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดต่อไป
  - 6.5 กระตุ้นให้ภาครัฐเข้ามารับรู้ปัญหาด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการแก้ไขที่ตรงประเด็น

7. สร้างจิตสำนึกและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญด้านการท่องเที่ยวให้กับประชาชนและภาคเอกชนทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความประทับใจและไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

8. สร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยกันพัฒนาและอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดเชียงราย

9. รักษาเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงรายให้เป็นเมืองน่าอยู่และน่าท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด อาจนำไปใช้ในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายได้ดังนี้คือ

1.1 ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดให้กับภาคธุรกิจมากขึ้น เช่น การเผยแพร่โดยใช้แผ่นพับ หรือสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ว่ามีแหล่งของข้อมูลข่าวสารแหล่งใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อช่วยเสริมสร้าง ศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสารด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

1.2 ควรให้ความรู้แก่ภาคธุรกิจโดยจัดการอบรมหรือสัมมนาในเรื่อง 1) การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เช่น ข้อมูลด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และสภาวะของการเข้ามาท่องเที่ยวในนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัด และ 2) การวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งนี้เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.3 ควรเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น เช่น เปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจมีโอกาสเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูล และร่วมเสนอความคิดเห็น เป็นต้น

1.4 ควรร่วมกันสร้างจิตสำนึกหรือสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรสร้างให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจทำได้โดยการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญและประโยชน์ของการท่องเที่ยวที่มีต่อภาคธุรกิจ

2. เมื่อหน่วยงานภาครัฐทราบถึงศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดแล้ว อาจจะทำให้สามารถวางแผนและจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำมาซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในที่สุด

บรรณานุกรม

- กฤษดา ยะการ. (2543). ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- กอบแก้ว ชัยเดชสุริยะ. (2546). การจัดการทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมของบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ (วท.ม.) มหาวิทยาลัยเกษตร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547). สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้ของประเทศไทยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 – 9 (พ.ศ.2503 - 2546).
- คมสัน วาฤทธิ์. (2545). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนลำน้ำว่า อำเภอแม่จรมิ จังหวัดน่าน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- จรงค์ อินทยนต์. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาน้ำไปร่อง ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- ขมชาติ ตันติเสรี. (2546). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ : กรุงเทพมหานคร.
- ชื่นใจ บุชาธรรม. (2542). การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ (ศษ.ม.) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดารุณี บุญธรรม. (2543). ศักยภาพของชุมชนมั่งในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาน้ำค้อ ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทับทิม สุวรรณประภา. (2541). ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- นภัค วัฒนคุณ. (2545). ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่
- เบญจวรรณ วงศ์คำ. (2547). สถานการณ์ท่องเที่ยวไทยปี 47 ภาพฝัน กับความจริง. ประชาคมวิจัย, ฉบับ 57 เดือนกันยายน-ตุลาคม 2547 (หน้า 7).
- ประกอบศิริ กัดดีพินิจ. (2545). ศักยภาพของชุมชนการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา : กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- ประภาส อินทนปฺลาธน์. (2546). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีหมู่บ้านโคกโค้ง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ประหยัด ตะคอนรัมย์. (2544). แนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาดลาด
ริมน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ (ม.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยพร ทาวีกุล. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน :
กรณีศึกษาบ้านไหล่หิน ตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ :
เชียงใหม่.
- พงศธร เกษล่ำลี. (2528). การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย-พะเยา. วิทยานิพนธ์
(ม.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนารถ กริ่งไกร. (2545). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม : กรณีศึกษา ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.
รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พนิตตา สิงห์ครา. (2544). ศักยภาพของชุมชนบ้านห้วยฮี้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- มธุรส ปราบโพธิ์. (2543). ศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีชุมชน ไทยทรงดำ บ้าน
เขาย้อย ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมา ณ ระนอง. (2545). การจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี : ชุมชนคีรีวง
ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ (พช.ม.) มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- สินธุ์ สโรบล. (2547). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. ประชาคมวิจัย, ฉบับ 57 เดือนกันยายน-ตุลาคม 2547 (หน้า
15).
- สุภาภรณ์ นานูทอง. (2543). ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหาร-
ศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อภิวัฒน์ อีระวาสน์. (2543). บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษาถ้ำ
เมืองออน กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- อรรณพ พันธุ์เนตร. (2541). การประเมินความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของ
ประชาชน : กรณีบ้านหาดโครี ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. รายงานการค้นคว้า
อิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก ค
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

นางวิรุณสิริ ใจมา (Ms.Wirunsiri Jaima)

วุฒิการศึกษา - ปริญญาตรีเศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปริญญาโท MBA มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)
- Graduate Certificate of Education in Research Preparation,
Edit Cowan University, Claremont, Australia.
- PGDIPPROFEDST (HED), Postgraduate Diploma in Professional
Education Studies (Higher Education Specialist),
The University of Queensland, Brisbane, Australia.

ที่อยู่ปัจจุบัน 361 ถนนพหลโยธิน ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โทรศัพท์ 0-5377-6016, 085-0411229 (มือถือ)

e-mail w_jaima@yahoo.com

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ. 2539 หัวหน้าหน่วยคำตราสารหนี้ ฝ่ายวานิชธนกิจ ธนาคารศรีนคร
สำนักงานใหญ่
พ.ศ. 2539 - 2540 ผู้ช่วยผู้จัดการสำนักอำนวยการสินเชื่อ บงล. ศรีมิตร จำกัด (มหาชน)
พ.ศ. 2541 - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

พ.ศ. 2542 Small Case Study: Significance of Border Trade in Chiangrai's
Economy
พ.ศ. 2549 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

นางสาวอัครเรศ รักษุริยา (Ms.Akarares Ruksuriya)

วุฒิการศึกษา - ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- ปริญญาโท MBA มหาวิทยาลัยโยนก (ลำปาง)

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 2/2 หมู่ 7 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โทรศัพท์ 081-5308358 (มือถือ)

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ. 2536 ผู้จัดการฝ่ายงานการตลาด บริษัท ทียูบิวซิเนท จำกัด

พ.ศ. 2536 - 2549 อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

พ.ศ. 2550 - ปัจจุบัน กรรมการผู้อำนวยการ ฝ่ายงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเก็ฏลบริหาร
(เชียงราย)

ภาคผนวก ง
ภาพกิจกรรม

กำหนดการ

การสนทนากลุ่ม (Focus group)

โครงการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน กลุ่มล้านนา จ.เชียงราย

วันที่ 19 พฤศจิกายน 2548 เวลา 9.00 น. – 13.30 น.

ณ โรงแรมเวียงอินทร์

8.30 – 9.00 น.	ลงทะเบียน
9.00 – 9.15 น.	ชี้แจงความเป็นมาของโครงการวิจัยและการสนทนากลุ่มในโครงการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน กลุ่มล้านนา จ.เชียงราย
9.15 – 10.30 น.	การสนทนากลุ่มในโครงการ “ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของภาคธุรกิจ”
10.30 – 10.45 น.	พัก (Coffee break)
10.45 – 11.00 น.	การสนทนากลุ่มในโครงการ “ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของภาคธุรกิจ”(ต่อ)
11.00 – 12.00 น.	การสนทนากลุ่มในโครงการ “พฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย”
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 13.30 น.	การสนทนากลุ่มในโครงการ “พฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย”(ต่อ)